

RES ACADEMICAE

ISSN 1428/3107

Nr 3/2016

Biuletyn Informacyjny
Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie

AKADEMIA IM. JANA DŁUGOSZA W CZĘSTOCHOWIE

INAUGURACJA ROKU AKADEMICKIEGO

Fot.: archiwum

Wystąpienie JM Rektor AJD
dr hab. Anny Wypych-Gawrońskiej, prof. AJD

Senat Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie

W trakcie inauguracji roku akademickiego 2016/2017

Wystąpienie Pani Posel Ziemi Częstochowskiej Izabeli Leszczyny

Ślubowanie studentów

Laudacja Profesora Honorowego Janusza Rachonia
wygłoszona przez prof. dr. hab. Józefa Drabowicza

Profesor Honorowy Akademii im. Jana Długosza Janusz Rachoń

Szanowni Czytelnicy!

Każdy numer Biuletynu „Res Academicae” zdaje się być wypełniony nowościami związanymi z funkcjonowaniem Uczelni, pełnieniem przez nią swej misji, czy zwyczajnie obrazem jej życia codziennego. Nie inaczej jest z numerem 3/2016, który właśnie mają Państwo przed sobą. Nowości? Jest ich bardzo wiele, w tym wiele takich, które zasługują na szczególne podkreślenie.

W numerze informujemy o pierwszej inauguracji roku akademickiego przez władze Akademii wybrane na kadencję 2016-2020. Uważny Czytelnik z pewnością dostrzeże, że uroczystość odbyła się w nowo wyremontowanej auli Wydziału Pedagogicznego. Tym samym, po kilku latach, akademicy powrócili z organizacją uroczystej inauguracji do gmachu głównego Uczelni.

Sporą nowość w jakości kształcenia niesie ze sobą działalność Centrum Transferu Wiedzy. Z myślą o studentach i doktorantach jednostka uruchomiła bezpłatne kursy języków obcych. Na podkreślenie zasługuje fakt, że pracownicy wprowadzają nowe sposoby upowszechniania wiedzy. Z pewnością warto dowiedzieć się, czym jest tutoring, a jakie korzyści płyną z e-learningu. Do tego jak zwykle w numerze, do którego lektury zachęcamy „od deski do deski”, nie zabrakło informacji o naukowych, dydaktycznych czy sportowych sukcesach naszych akademików.

Przekazując numer 3/2016 Czytelnikom, składamy wszystkim pracownikom, studentom i doktorantom, a także przyjacielom Uczelni najlepsze życzenia na okres Świąt Bożego Narodzenia, oraz na cały Nowy Rok 2017!

Redakcja

KSIĘZYC OKAZALSZY NIŻ ZWYKLE

Mgła i chmury uniemożliwiły astronomom obserwację Księżyca. A okazja ku temu była niepowtarzalna – 14 listopada satelita Ziemi był większy niż zwykle. Dlaczego?

– Planowaliśmy na tarasie widokowym planetarium obserwację Księżyca w czasie perygeum i pełni – wyjaśnia Agnieszka Dymarek z planetarium Instytutu Fizyki AJD. 14 listopada na całym świecie obserwowano Księżyc. Był tego dnia większy o 14 procent i jaśniejszy o 30 procent niż w przypadku średniej pełni. Nasz naturalny satelita zbliżył się do Ziemi na odległość ok. 356.536 km. Szkoda, że nie dopisała pogoda. Następnym razem taka szansa pojawi się dopiero za 18 lat.

W innych ośrodkach akademickich astronomom bezchmurne niebo pozwoliło na obserwację, którą okrzyknięto „największą pełnią XXI wieku”.

SPIS TREŚCI

Księżyc okazalszy niż zwykle	3
Rozpoczęcie nowego roku akademickiego 2016/2017	4
X Letnia Szkoła Historii Naukowej IPN	6
Profesor Janusz Rachoń Profesorem Honorowym AJD	7
Wręczenie godności Profesora Honorowego AJD profesorowi Zbigniewowi Florjańczykowi	9
Nagrody dla pracowników	10
W galerii rektorów	11
Nagrody Miarki wręczone	12
Uroczyste podsumowanie projektu translatorsko-interpretacyjnego	13
Młodzi wynalazcy zainaugurowali zajęcia	15
Sukces absolwenta	15
E-learning na AJD	16
Coraz więcej o tutoring w AJD	17
AJD zacieśnia współpracę z ukraińskimi uczelniami	18
Zachęcimy do studiowania filozofii	18
25-lecie Zakładu Pedagogiki Społecznej i Terapii Pedagogicznej	19
Wspieramy uczelnię w drodze do uniwersytetu	20
Kto wybierze się na staż do Brukseli?	20
Edukacja – historia i terażniejszość	21
Entomolodzy obradowali w Górach Opawskich	22
„In the Grim Darkness...” – Fantastyka jako obszar badawczy	23
Na konferencji we Lwowie	24
Granty Narodowego Centrum Nauki zdobyte!	24
O pedagogice w Bośni i Hercegowinie	24
Szansa na rozwój kompetencji językowych	25
Festiwal Częstochowa – Kłajpeda	25
Józef Markowski (1927-2016)	26
500 lat ekslibrisu polskiego	27
Nowości Wydawnictwa AJD	28
Ku pamięci dr. Roberta Szweda	28
Pierwsza nagroda dla naszej studentki	29
Street work – street art. Bezdomność: Słowo. Obraz. Gest.	29
Pierwsze miejsce za fotoreportaż	30

ROZPOCZĘCIE NOWEGO ROKU AKADEMICKIEGO 2016/2017

*Przemówienie JM Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie
dr hab. Anny Wypych-Gawrońskiej, prof. AJD wygłoszone podczas 46. Inauguracji roku akademickiego.*

Dostojni Goście, Wysoki Senacie, Szanowni Pracownicy Uczelni, Drodzy Studenci i Doktoranci!

Rozpoczynamy nowy rok akademicki, już czterdziesty szósty w dziejach naszej Alma Mater. Jest to równocześnie pierwszy rok kadencji nowych władz wybranych na lata 2016-2020. Gratuluję wszystkim, którzy uzyskali zaufanie społeczności akademickiej i będą sprawować funkcje w organach kolegialnych, rektorskich, dziekańskich, dyrektorskich...!

Inauguracja nowego roku akademickiego to zawsze doniosłe wydarzenie i zarazem bardzo ważny dzień w życiu uczelni. Jest to moment, który skłania do zastanowienia się nad miejscem naszej uczelni w otoczeniu, nad wytyczonymi zadaniami, możliwościami rozwoju, nad naszą przyszłością.

Tegoroczna inauguracja stanowi dla mnie szczególnie wydarzenie, ponieważ jest początkiem mojej służby jako rektor uczelni. Jeszcze raz bardzo dziękuję społeczności akademickiej za powierzenie mi tej zaszczytnej, a równocześnie bardzo zobowiązującej funkcji. Dziękuję również wszystkim, którzy zdecydowali się współpracować ze mną, pełniąc funkcje w różnych jednostkach uczelni.

Obejmując 1 września 2016 roku obowiązki związane z wypełnianiem funkcji rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, podjęłam zobowiązanie, że dołożę wszelkich starań, by jak najlepiej rozwijać Uczelnię. Zamierzam kontynuować działania poprzednich władz i w możliwie najkrótszym czasie przekształcić Uczelnię w uniwersytet. By tego dokonać, potrzebne jest zaangażowanie całej społeczności akademickiej. W realizacji tego celu liczę na wsparcie ze strony parlamentarzystów regionu częstochowskiego, władz miasta, licznych przyjaciół i życzliwych nam instytucji, z którymi od wielu lat współpracuje nasza Uczelnia. Dlatego też składam serdeczne podziękowania posłowi Szymonowi Giżyńskiemu za zainicjowanie w Sejmie Rzeczypospolitej Polskiej istnienia Parlamentarnego Zespołu ds. Utworzenia Uniwersytetu w Częstochowie. Co warto szczególnie podkreślić, w skład tego zespołu wchodzi większość senatorów i posłów Częstochowy i regionu, przede wszystkim senatorowie Artur Warzocha, Ryszard Majer, panie posłanki Lidia Burzyńska, Izabela Leszczyna, Beata Mateusiak-Pielucha, Anna Milczanowska, Halina Rozpondek, i posłowie Andrzej Gawron, Konrad Głębocki, Tomasz Jaskóła, Krzysztof Maciejewski oraz Piotr Polak. Słowa szczególnego podziękowania kierują w stronę europosłanki Jadwigi Wiśniewskiej za zaangażowanie na rzecz rozwoju naszej Uczelni. Równie gorąco dziękuję władzom Miasta na czele z panem prezydentem Krzysztofem Matyjaszczykiem i panem przewodniczącym Rady Miasta Zdzisławem Wolskim za wsparcie wielu inicjatyw naszej Akademii.

Szanowni Państwo!

Pierwsza inauguracja w nowej kadencji to doskonała okazja do przekazania podziękowań za ogromny trud i wkład wniesiony w rozwój Uczelni dla wszystkich osób, które do tej pory kierowały Akademią i jej jednostkami w czasie mijającej kadencji, przede wszystkim do prof. Zygmunta Bąka, rektora naszej Uczelni w latach 2008-2016.

Rektor nowej kadencji w przemówieniu inauguracyjnym może pochwalić się Uczelnią rozwijającą się za czasów poprzednika. Chciałabym zatem przypomnieć kilka osiągnięć minionego roku akademickiego:

- na początku ubiegłego roku Wydział Filologiczno-Historyczny uzyskał prawa do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie językoznawstwo, co pozwoliło na uruchomienie studiów III stopnia w tym zakresie, i przybliżyło nas do możliwości przekształcenia akademii w uniwersytet;

- w minionym roku kilkunastu pracowników uzyskało stopnie doktora i doktora habilitowanego;

- realizowano w Akademii liczne projekty naukowo-badawcze, w tym 12 projektów finansowych ze środków Narodowego Centrum Nauki. Doliczyć do tego należy projekty finansowane z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego,

- odbyło się 30 konferencji naukowych krajowych i zagranicznych,

- jednostki uczelni zdobyły uprawnienia do prowadzenia nowych kierunków studiów: kosmetologii, kryminalistyki i systemów bezpieczeństwa, psychoprofilaktyki, kultury w mediach i komunikacji, zarządzania ze specjalistycznym językiem obcym;

- nastąpiła rozbudowa bazy lokalowej – jesteście w oddanej właśnie do użytku wyremontowanej auli Wydziału Pedagogicznego. Audytorium zostało zmodernizowane dzięki funduszom pochodzącym w głównej mierze z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Remont kosztował ponad 3 miliony złotych, z czego około 250 tysięcy dołożyła do inwestycji z własnych środków nasza Uczelnia. Przy tej okazji dziękuję wszystkim osobom zaangażowanym w realizację tego projektu, przede wszystkim pani poseł Izabeli Leszczynie;

- udało się przygotować laboratorium umiejętności pielęgniarstwa z kompletnym, specjalistycznym wyposażeniem. Jego koszt to ponad 500 tysięcy złotych. Środki zostały wydatkowane z budżetu Akademii. Specjalistyczne pracownie powstały również z myślą o pracownikach i studentach kierunków: dietetyka i kosmetologia;

- nasi pracownicy byli honorowani nagrodami i wyróżnieniami, z których najważniejszą była Nagroda Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla profesora dr hab. Józefa Drabowicza za całokształt dorobku naukowego;

– mogliśmy poszczycić się licznymi osiągnięciami studentów i doktorantów, sukcesami naukowymi, sportowymi i artystycznymi. Odbyło się kilka studenckich i doktoranckich konferencji naukowych, ogólnopolskich i międzynarodowych. Doktoranci i studenci odbywali staże dydaktyczne i badawcze w uczelniach krajowych i zagranicznych, jedna z doktorantek WMP otrzymała grant rządu francuskiego na badania naukowe. Liczne były sukcesy sportowe w różnych dyscyplinach, m.in. tenisie stołowym, podnoszeniu ciężarów, taekwon-do, lekkiej atletyce. Studenci zdobywali medale na imprezach rangi mistrzostw Polski, Europy i świata. Nagradzani byli również studenci kierunków artystycznych na konkursach i festiwalach;

– ważnym wydarzeniem mijającego roku były obchody uświetniające ogłoszony przez Sejm RP Rok Jana Długosza. W wydarzenia, takie jak konferencje naukowe, sympozja, wystawy i koncerty włączyli się pracownicy, doktoranci, studenci i absolwenci naszej Uczelni. Za co dzisiaj ponownie bardzo dziękuję.

Szanowni Państwo!

Rozpoczynający się nowy rok akademicki będzie rokiem wyzwań nie tylko dla Akademii, ale i dla całego szkolnictwa wyższego ze względu na kolejne zapowiadane reformy, w tym wprowadzane w bardzo szybkim tempie nowe zasady finansowania uczelni.

Jednak niezależnie od zmian, uczelnia wyższa musi się nieprzerwanie i konsekwentnie rozwijać. I tak właśnie zapowiada się nowy rok akademicki, w czasie którego chciałabym jak najlepiej realizować zadania uczelni wyższej w czterech podstawowych strefach: badaniach naukowych, kształceniu, współpracy krajowej i międzynarodowej oraz wspieraniu aktywności studentów i doktorantów. Działania te będzie podejmować zespół blisko 650 pracowników, w tym ponad 430 osób będących nauczycielami akademickimi. Szczycimy się, że około 150 z nich to samodzielni pracownicy naukowo-dydaktyczni. Nowy rok akademicki rozpoczynamy z blisko 40 kierunkami studiów I, II i III stopnia. Ofertę kształcenia uzupełniają nowoczesne specjalności i specjalizacje oraz studia podyplomowe i kursy. Zarówno w działalności naukowej, jak i dydaktycznej będę stawiać na dziedziny i dyscypliny, w których nasza uczelnia ma szansę być przodującą w mieście i regionie.

Do wyróżniających się dziedzin naukowych Akademii od lat należy humanistyka, silna tradycjami kierunków takich jak historia, filologia polska, filologie obce i filozofia, i mająca szansę świetnego rozwoju dzięki wzmocnieniu nauk neofilologicznych, kulturoznawczych i medioznawczych. Do rozwoju nauk neofilologicznych przyczynią się z pewnością nowoczesne laboratoria językowe, które właśnie teraz są przygotowywane dzięki środkom finansowym przekazanym Uczelni przez Urząd Miasta.

Coraz silniejsze są nauki społeczne z tradycyjnymi już kierunkami, pedagogiką, pracą socjalną, administracją i no-

Wystąpienie JM Rektora
dr hab. Anny Wypych-Gawrońskiej, prof. AJD

wymi – tu warto wymienić bezpieczeństwo narodowe i psychoprofilaktykę. Ten zakres będę wzmocniać, przygotowując Uczelnię do utworzenia kierunków z dziedziny nauk prawnych i ekonomicznych.

Bardzo dobrze rozwija się obszar nauk o zdrowiu, w którym prowadzimy już 3 kierunki studiów (fizjoterapię, dietetykę, kosmetologię, czekamy na zgodę na pielęgniarstwo), do tego samego zakresu należą mające już niemałą tradycję w naszej uczelni nauki o kulturze fizycznej.

Ważne miejsce mają w Akademii badania naukowe i kierunki kształcenia w dziedzinach nauk fizycznych, chemicznych, ścisłych i technicznych. W ramach tych ostatnich powstał kierunek kryminalistyka i systemy bezpieczeństwa.

Silną stroną naszej Uczelni jest od wielu lat działalność artystyczna i naukowa Wydziału Sztuki, którą również chcę wspierać i rozwijać.

Chciałabym podkreślić, że naszą Uczelnię wyróżnia nie tylko jej szeroki, uniwersytecki zakres działania, prowadzenie działalności naukowej i dydaktycznej we wszystkich obszarach nauki, ale i umiejętność wykorzystania możliwości łączenia dyscyplin, wzajemnego wspierania się naukowego i dydaktycznego różnych obszarów i dziedzin, co widać chociażby w nowoczesnych specjalnościach realizowanych na tradycyjnych kierunkach. Te możliwości powinniśmy jeszcze wyraźniej wykorzystywać, ponieważ dają nam one szansę podejmowania działań zgodnych z wymaganiami współczesności.

Nowością najbliższego roku akademickiego będzie w naszej uczelni tutoring jako metoda uczenia się i studiowania. Przygotowujemy się do systemowego wprowadzenia do dydaktyki tej metody, sprzyjającej rozwojowi relacji mistrz-uczeń, wzmocniającej umiejętności samokształcenia i samodoskonalenia. Działania naukowe i dydaktyczne chciałabym prowadzić ze świadomością znaczenia naszej współpracy z instytucjami naukowymi w kraju i za granicą. Będziemy przystępować do kolejnych konkursów na realizację projektów, zarówno jako liderzy, jak i uczelnia współdziałająca w ramach konsorcjów. Pokładam nadzieję w coraz intensywniejszym rozwoju współpracy między-

narodowej, ponieważ siłą każdej uczelni wyższej jest możliwość umiędzynarodowienia prowadzonych przez nią badań i kształcenia, w tym wspieranie mobilności pracowników, studentów i doktorantów.

Nasza Akademia powinna być otwarta na miasto i region, wdrażać w działaniach na ich rzecz osiągnięcia naukowe i badawcze, realnie prowadzić współpracę nauki z gospodarką. Uczelnia w XXI wieku musi odpowiadać na wyzwania rynku pracy, wiązać swoją działalność z biznesem i być jednocześnie partnerem dla nowoczesnego społeczeństwa europejskiego i gospodarki opartej na wiedzy. Powinna również stale działać na rzecz mieszkańców miasta i regionu. Chciałabym, aby wzmacniały się takie projekty, jak Akademia Młodych Wynalazców, Akademia w Bibliotece, Akademia Dziecka i Rodzica. Liczę na rozwój Uniwersytetu Trzeciego Wieku, który również potwierdza realizację misji Uczelni wobec społeczeństwa.

Szanowni Państwo!

W przemówieniu inauguracyjnym chcę też osobno zwrócić się do studentów i doktorantów, szczególnie tych, którzy właśnie dzisiaj rozpoczynają studia w Akademii.

Cieszę się, że wybraliście naszą Uczelnię jako miejsce swoich studiów. Jestem przekonana, że jest to dobra decyzja! Podjęło ją dotychczas ponad 60 tysięcy osób, dziś absolwentów naszej Uczelni.

Mam nadzieję, że jak najlepiej wykorzystacie okres studiowania – czas nauki i zdobywania wiedzy, lata pierwszych dorosłych decyzji, ale też czas radości i wolności. Cieszcie się z tego, co wam ten okres oferuje, równocześnie mądrze czerpiąc z możliwości rozwijania się, uczenia, nabywania wiedzy, umiejętności i kompetencji.

Zależy mi na tym, abyście jako studenci i doktoranci świadomie budowali etos uczelni wyższej, dawali przykład kultury akademickiej najwyższej próby, abyście z dumą nosili imię studentów Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie.

Patron naszej Uczelni, Jan Długosz, napisał we wstępie do swojego najwybitniejszego dzieła, *Roczników, czyli kronik sławnego Królestwa Polskiego*, że wszyscy ludzie mają chęć wrodzoną wiedzy i poznawania rzeczy.

Uczelnia wyższa jest miejscem skupiającym tych, którzy uświadomili sobie, że tę wrodzoną chęć warto rozbudzać w sobie i rozwijać, tak aby stawać się człowiekiem pewnym swoich możliwości i aby wykorzystywać nabytą wiedzę i umiejętności na rzecz jak najlepszej przyszłości osobistej i wspólnej.

Szanowni Państwo!

Inaugurując nowy rok akademicki, kieruję życzenia do całej społeczności akademickiej naszej Uczelni oraz wszystkich jej przyjaciół, którzy licznie zaszczytili nas swoją obecnością. Za Państwa pośrednictwem składam życzenia nauczycielom i instytucjom, zakładom pracy, stowarzyszeniom i wszystkim innym jednostkom, które Państwo reprezentujecie.

Studentom i doktorantom życzę, aby studiowali z pasją i zaangażowaniem, dostrzegając korzyści płynące z poszerzania wiedzy, rozwoju umiejętności i kompetencji oraz zyskując świadomość perspektyw i szans, jakie daje wykształcenie wyższe.

Wszystkim pracownikom życzę, aby nasza wytrwała praca przyniosła jak najlepsze efekty i realizację zamierzeń, spotykając się z dobrym przyjęciem otoczenia, w którym i dla którego nieustannie i konsekwentnie działamy.

Dziękuję serdecznie za uwagę.

**Wykład inauguracyjny zatytułowany
„Homo doctus secum semper divitias habet”
(Człowiek wykształcony bogactwo
ma zawsze ze sobą) wygłosiła
dr hab. Jadwiga Bednarek, prof. AJD
(Wydział Pedagogiczny).**

X LETNIA SZKOŁA HISTORII NAUKOWEJ IPN

Kolejny raz Instytut Pamięci Narodowej zorganizował Letnią Szkołę Historii Najnowszej, która w tym roku odbywała się w dniach 12-17 września. Miejszem niemal tygodniowych obrad był XIX-wieczny Biały Pałac w Palczewie.

W projekcie udział wzięło 19 osób, Akademię im. Jana Długosza w Częstochowie reprezentowali mgr Anna Wójcik i mgr Adrian Musiał. Podczas projektu uczestnicy mieli okazję wysłuchać wykładów czołowych polskich historyków, którzy zajmują się historią najnowszą, a więc profesorów: Rafała Wnuka, Andrzeja Friszke, Antoniego Dudka, Grzegorza Motyki, Marka Kornata, Rafała Stobieckiego i Andrzeja Paczkowskiego. Oprócz wykładów odbyły się także warsztaty z przygotowywania i prowadzenia prezentacji oraz o tym, jak rozmawiać i jak zapisywać

rozmowę w ramach historii mówionej.

Główną częścią jednak były seminaria, które prowadził dr Władysław Bułhak, podczas których każdy z uczestników prezentował wyniki swoich badań naukowych związanych z planowaną rozprawą doktorską, po której następowała dyskusja.

Tematyką wystąpień naszych doktorantów były:

– Anna Wójcik – „Działalność organizacji pacyfistycznych w Europie w XIX i na początku XX wieku ze szczególnym uwzględnieniem ziem polskich. Zarys problematyki”,

– Adrian Musiał – „Rywalizacja polityczna w latach 1918-1939 na przykładzie Częstochowy. Strategie, język i programy polityczne. Wybrane zagadnienia”.

Teksty artykułów ukażą się w planowanej publikacji.

PROFESOR JANUSZ RACHOŃ PROFESOREM HONOROWYM AJD

W trakcie inauguracji tytuł Profesora Honorowego AJD odebrał prof. zw. dr. hab. inż. Janusz Rachoń. Laudację wygłosił prof. dr hab. Józef Drabowicz, dyrektor Instytutu Chemii, Ochrony Środowiska i Biotechnologii WMP AJD. Oto jej treść:

Wasza Magnificencjo Pani Rektor, Wysoki Senacie, Szanowni Członkowie społeczności akademickiej Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Szanowni i Drodzy Goście!

W dniu dzisiejszym społeczność akademicka naszej Uczelni wita nowego Profesora Honorowego w osobie oddanego przyjaciela Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego AJD, pana prof. dr hab. inż. Janusza Rachoń, profesora zwyczajnego Politechniki Gdańskiej.

Witany w naszej społeczności nowy Profesor Honorowy jest metrykalnym góraliem. Urodził się bowiem 11 sierpnia 1946 roku w Nowym Sączu. Jednak Jego dalsze rodzinne losy oraz cała zawodowa i naukowa kariera jak i aktywność społeczna związane są z Pomorzem, a w szczególności z Elblągiem (gdzie ukończył szkołę średnią) i Gdańskiem, gdzie ukończył w 1969 roku studia na Wydziale Chemicznym Politechniki Gdańskiej, uzyskując tytuł magistra inżyniera chemika i rozpoczął pracę naukową na macierzystym Wydziale.

W roku 1975 uzyskuje tam stopień naukowy doktora nauk chemicznych, a w roku 1985 na podstawie całokształtu dorobku naukowego oraz rozprawy habilitacyjnej otrzymuje stopień naukowy doktora habilitowanego w zakresie chemii organicznej. Na stanowisko docenta w PG został powołany w 1989 roku. Stanowisko profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1991 roku. Profesorem zwyczajnym został w 1998 roku. Tytuł naukowy profesora otrzymał z rąk Prezydenta RP Lecha Wałęsy w 1995 roku. Od roku 1997 do chwili obecnej kieruje Katedrą Chemii Organicznej PG.

W latach 1978-1980 pan prof. Rachoń był stypendystą Fundacji Humboldta na Uniwersytecie w Getyndze w Niemczech, a w latach 1985-1990 pracował jako *visiting professor* na the Florida State University (USA), a w roku 2013 na Waterloo University (Kanada).

Na macierzystej uczelni pan prof. Rachoń pełnił w latach 1990-1996 funkcję prodziekana do spraw nauki Wydziału Chemicznego. W roku 1993 został wybrany do Senatu Politechniki Gdańskiej, gdzie pełnił funkcję przewodniczącego Senackiej Komisji ds. Nauki. W latach 2002-2008 pełnił z wyboru funkcję Rektora PG. Wprowadził w tym czasie nowy system zarządzania uczelnią, oparty na likwidacji tzw. „konsumpcji zbiorowej” i rozliczaniu kosztów, tam gdzie one powstają. Na te lata przypadły również dwa jubileusze kierowanej przez Niego

Wykład Profesora Honorowego Janusza Rachoń

uczelni: 100-lecia politechniki w Gdańsku w 2004 roku i 60-lecia Politechniki Gdańskiej w roku następnym. Obydwa jubileusze zostały zorganizowane z odpowiadającym ich znaczeniu rozmachem i akcją promocyjną oraz wykorzystane do pełniejszego włączenia uczelni w nurt życia regionu i miasta. Ponadto prof. Janusz Rachoń miał znaczący udział w stworzeniu nowoczesnego centrum obliczeniowego TASK oraz w pozyskaniu środków finansowych na budowę Centrum Nanotechnologii PG. Warto dodać, że na początku lat 90. ubiegłego wieku prof. Janusz Rachoń zorganizował i wybudował, najnowocześniejsze na owe czasy, Międzyuczelniane Laboratorium Magnetycznego Rezonansu Jądrowego.

Wieloletnia działalność organizacyjna na rzecz macierzystej uczelni nie ograniczała naukowej aktywności pana prof. Janusza Rachoń, który wraz z zespołem prowadzi od wielu lat szeroko zakrojone badania w zakresie chemii, stereochemii i biochemii fosforowych analogów aminokwasów, hydroksykwasów i ich pochodnych, jak również w zakresie badania mechanizmów reakcji z udziałem odczynników fosforowych. Wyniki tych badań zostały opublikowane w ponad 200 publikacjach oryginalnych i prezentacjach konferencyjnych oraz 7 książkach i skryptach oraz zastrzeżone w 12 patentach krajowych i 7 zagranicznych. Na międzynarodową rozpoznawalność tych badań wskazują dane bibliometryczne zestawione w bazie Web of Science, natomiast o uznaniu krajowego środowiska naukowego świadczą między innymi: powołania do składów Rad Naukowych instytutów Polskiej Akademii Nauk, członkostwo w Radzie Narodowego Centrum Badań

i Rozwoju (włączając przewodniczenie tej Radzie w latach 2007-2010) oraz powierzanie obowiązków recenzenta i superrecenzenta w postępowaniach o nadanie tytułów profesora i godności doktora honoris causa, w przewodach habilitacyjnych i doktorskich i postępowaniach o nadanie praw doktoryzowania. W tej ostatniej grupie znajduje się opinia dla Centralnej Komisji w sprawie wniosku dotyczącego przyznania Wydziałowi Matematyczno-Przyrodniczemu naszej Akademii uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora nauk chemicznych w dyscyplinie „chemia”.

W dorobku naukowym prof. Rachonia szczególnie istotny charakter mają osiągnięcia z zakresu syntezy obdarzonych aktywnością biologiczną związków fosforoorganicznych, które znalazły już, i mogą znaleźć w przyszłości zastosowanie w medycynie i rolnictwie. Umożliwiły one zespołowi prof. Rachonia, przy współpracy z Zakładami Farmaceutycznymi POLPHARMA SA, opracowanie nowej, oryginalnej metody syntezy kwasu alendronowego, związku chemicznego stosowanego w terapii osteoporozy, choroby uznawanej przez Światową Organizację Zdrowia za jedną z chorób cywilizacyjnych. Obecnie Politechnika Gdańska wspólnie z Zakładami Farmaceutycznymi POLPHARMA SA są właścicielami zgłoszenia patentowego i nowej oryginalnej technologii produkcji kwasu alendronowego. Ta technologia zapewnia polskiemu przemysłowi farmaceutycznemu, a zwłaszcza Z.F. POLPHARMA SA, niezależną pozycję producenta leku w kraju i za granicą, eliminując jednocześnie podstawową barierę ograniczającą dostępność leku dla pacjenta, jaką jest wysoka cena leku oryginalnego. Kontynuacja tej współpracy doprowadziła do opracowania nowych oryginalnych technologii syntezy innych związków fosforoorganicznych, które będzie można wykorzystać w terapii przeciwnowotworowej.

Pan prof. Rachoń jest znakomitym wykładowcą i dydaktykiem. Był wymagającym ale bardzo pomocnym promotorem w 12 przewodach doktorskich (3 doktorantów zakończyła już procedury habilitacyjne). Akademickie i konferencyjne wykłady pana prof. Rachonia przyciągają uwagę słuchaczy pasją i precyzją omawianych, złożonych badań mechanistycznych i procedur syntetycznych. Bardzo znane stały się, nie tylko na Politechnice Gdańskiej, Jego okolicznościowe wykłady, w których łączy chemię ze sztuką.

Ocena osiągnięć zawodowych pana prof. Rachonia byłaby niepełna bez uwzględnienia Jego zaangażowania w działalność „pro publico bono”. Ma ono swoje początki w latach studenckich. Jej uwieńczeniem była pełniona w latach 1969-1970 funkcja Marszałka Parlamentu Studentów PG (jedynej tego typu, w pełni demokratycznej organizacji na polskich uczelniach wyższych w okresie realnego socjalizmu). Poszerza ją w latach „dziekańsko-rektorskich” i jako Rektor-Senior. Zaliczyć do tego typu aktywności należy: wiceprzewodniczenie Komitetowi Chemii PAN (w latach 1993-2002) oraz Konferencji Rektorów Polskich Uczelni Technicznych (w latach 2002-2008), pełnienie funkcji prezesa Zarządu Polskiego Forum Akademicko-Gospodarczego (w latach 2005-2009) oraz sprawowanie w latach 2007-2011 mandatu senatora Rzeczypospolitej Polskiej VII kadencji (był w tym czasie

Profesor Janusz Rachoń z żoną

wiceprzewodniczącym Senackiej Komisji do spraw Unii Europejskiej oraz członkiem Rady Europy z ramienia Senatu RP).

Pan Prof. Janusz Rachoń za swą działalność naukową został wyróżniony m.in. Nagrodą Gospodarczą Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2005 roku, Nagrodą Prezesa Rady Ministrów w 2006 roku, Nagrodą im. Profesora Włodzimierza Rodziewicza w 2007 roku, Nagrodą Naukową Miasta Gdańska im. Jana Heweliusza w 2010 roku oraz Medalem im. Ignacego Mościckiego Polskiego Towarzystwa Chemicznego w 2015 roku za osiągnięcia naukowe, wdrożeniowe oraz efektywną współpracę z przemysłem farmaceutycznym, oraz odznaczony Krzyżami: Kawalerskim, Oficerskim oraz Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, a także innymi odznaczeniami państwowymi, resortowymi i regionalnymi.

W osobie pana prof. Janusza Rachonia społeczność naszej Akademii wita wybitnego uczonego, którego badania wniosły i nadal wnoszą znaczący wkład w rozwój chemii fosforu. Wita jednocześnie świetnego nauczyciela akademickiego, bardzo doświadczonego organizatora nauki oraz zaangażowanego społecznika. Witając Go jako kolejnego Profesora Honorowego Akademii im. Jana Długosza pozwalamy sobie jednocześnie na wyrażenie naszych nadziei, aby w nadchodzących latach dalszym sukcesom w działalności zawodowej towarzyszyła pełnia zdrowia i dni z minimum trosk w życiu osobistym. Mamy również nadzieję, że w nadchodzących latach będziemy mogli dalej korzystać, tak jak do tej pory, z Jego ogromnej wiedzy i organizacyjnego doświadczenia.

WRĘCZENIE GODNOŚCI PROFESORA HONOROWEGO AJD PROFESOROWI ZBIGNIEWOWI FLORJAŃCZYKOWI

23 listopada odbyło się Uroczyste Posiedzenie Senatu Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Zaszczytny tytuł Profesora Honorowego naszej Uczelni został nadany prof. zw. dr. hab. inż. dr. h.c. Zbigniewowi Florjańczykowi. Zaslugi naukowca przedstawił prof. dr. hab. Józef Drabowicz (dyrektor Instytutu Chemii Biotechnologii i Ochrony Środowiska AJD). Uroczystość była również okazją do wręczenia odznaczeń i medali pracownikom Uczelni. Wieczorem w bazylice Klasztoru Ojców Paulinów na Jasnej Górze odbył się koncert muzyki organowej i chóralnej przygotowany z okazji nadania godności Profesora Honorowego. Na organach grał Przemysław Kmieć. Wystąpił chór kameralny Instytutu Muzyki Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie pod batutą Przemysława Jeziorowskiego, na organach grał Przemysław Kmieć.

Życiorys profesora Zbigniewa Florjańczyka

Urodził się 31 stycznia 1948 roku w Warszawie. Studia wyższe na Wydziale Chemicznym Politechniki Warszawskiej ukończył w roku 1970. W tej placówce uzyskał stopnie naukowe doktora nauk technicznych (1974) i doktora habilitowanego nauk chemicznych (1984). Tytuł naukowy profesora nauk chemicznych uzyskał w roku 1993, 5 lat później został powołany na stanowisko profesora zwyczajnego. W roku 2011 uzyskał godność Doktora *Honoris Causa* Politechniki Rzeszowskiej. Odbył staże naukowe w University of Massachusetts (1978/1979) i w University of London (1981), a w roku 1993 pracował jako zaproszony profesor w University of Guelph (Kanada). Na macierzystym wydziale pełnił funkcje dyrektora Instytutu Technologii Tworzyw Sztucznych (1987-1991) oraz dziekana (1996-2002). Od roku 2002 jest kierownikiem

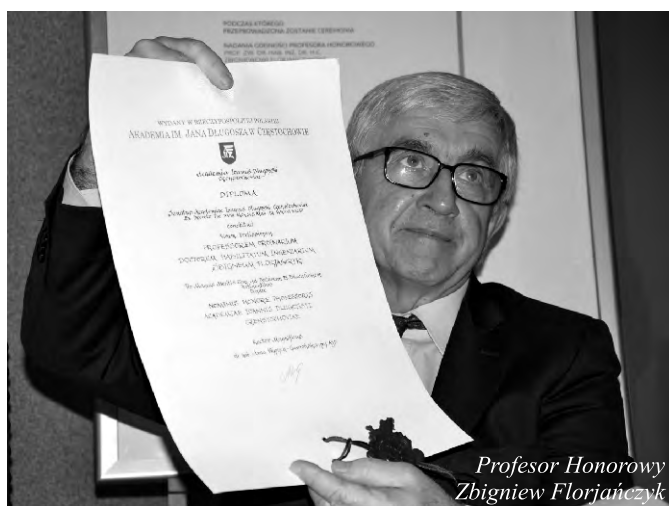
Katedry Chemii i Technologii Polimerów. Przez kilka kadencji był członkiem Senatu Politechniki Warszawskiej, gdzie pełnił funkcje przewodniczącego Senackich Komisji ds. Nauki i ds. Etyki Zawodowej. Wypromował 24 doktorów i ponad 80 magistrów inżynierów. Jeden z jego wychowanków uzyskał tytuł naukowy profesora, a dwóch stopień doktora habilitowanego. Jego działalność dydaktyczna dotyczy głównie chemii i technologii polimerów. Jest jednym z twórców nowoczesnej koncepcji nauczania tych przedmiotów w polskich uczelniach oraz redaktorem (wspólnie z prof. Stanisławem Penczkem) używanego powszechnie trzypięciowego podręcznika *Chemia Polimerów*.

Profesor Florjańczyk pełnił i pełni szereg funkcji poza Politechniką Warszawską. Od roku 2003 jest członkiem Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów, podczas ostatniej kadencji przewodniczył Sekcji Nauk Matema-

tycznych, Fizycznych, Chemicznych i Nauk o Ziemi. Jest przewodniczącym Rad Naukowych Centrum Materiałów Polimerowych i Węglowych PAN i Instytutu Chemii i Techniki Jądrowych oraz członkiem Rad Naukowych ICHO PAN, CBMiM PAN, Instytutu Chemii Przemysłowej, Instytutu Inżynierii Materiałów Polimerowych i Barwników, Instytutu Nowych Syntezy oraz Instytutu Bio-

polimerów i Włókien Chemicznych. Był członkiem z wyboru KBN oraz Rady Nauki przy Ministrze Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W radzie tej był wiceprzewodniczącym Komisji Badań na Rzecz Rozwoju Nauki, przewodniczył Zespołom Interdyscyplinarnym ds. Badań Własnych Uczelni i ds. Stypendiów dla Wybitnych Młodych Naukowców oraz koordynował prace paneli oceniających wnioski o projekty badawcze w zakresie technologii chemicznych. Był jednym

z głównych współautorów Krajowego Programu Badań Naukowych i Prac Rozwojowych, zatwierdzonego w październiku 2008 roku (odpowiadał za obszar priorytetowy „Zaawansowane Technologie dla Gospodarki”) oraz współautorem Programu Badań Naukowych na Rzecz Polskiego Przemysłu Obronnego z roku 2007 (obszar tematyczny „Materiały Wysokoenergetyczne”). W latach 2007-2009 był reprezentantem Polski w Komitecie NATO Science for Peace and Security. W latach 1997-2001 przewodniczył sekcji krajowej Polskiego Towarzystwa Chemicznego oraz reprezentował Polskę w Europejskiej Federacji Polimerów. W roku 2000 był głównym organizatorem Światowego Kongresu Polimerów (IUPAC MACRO 2000), który odbył się na Politechnice Warszawskiej z udziałem około 1500 uczestników z ponad 50 krajów.

Profesor Honorowy
Zbigniew Florjańczyk

Głównymi obiektami badań naukowych Profesora są chemia i technologia polimerów, technologia organiczna oraz kataliza. W swojej działalności stara się w sposób harmonijny łączyć badania aplikacyjne z badaniami podstawowymi, które traktuje jako niezbędny fundament do innowacyjnych rozwiązań technologicznych. W swym dorobku ma ponad 170 artykułów naukowych, 1 podręcznik akademicki, 5 opracowań monograficznych, 52 przyznane patenty, a także szereg wdrożonych technologii i ekspertyz wykonanych dla krajowych i zagranicznych ośrodków przemysłowych. Jednym z najważniejszych osiągnięć w badaniach o charakterze aplikacyjnym było opracowanie i wdrożenie w roku 1993 technologii wytwarzania emulsji polimerowych w Zakładach Chemicznych Boryszew. Na uwagę zasługuje tu tempo prac – od pierwszych prób w laboratorium do uruchomienia dużej instalacji przemysłowej w zakładzie, który nie miał wcześniej żadnych doświadczeń w syntezie polimerów, minęło zaledwie 10 miesięcy. Uruchomienie tej technologii niezwykle korzystnie wpłynęło na kondycję ekonomiczną zakładu i jego bardzo udany debiut na Giełdzie Papierów Wartościowych. W późniejszym okresie stopniowo zwiększano paletę otrzymywanych wyrobów i wybudowano bliźniaczą instalację – dziś wytwarza się w nich około 10 tys. ton produktów rocznie. Do innych znaczących osiągnięć Profesora zaliczyć można wdrożenie 3 technologii dotyczących produkcji żywic lakierowniczych w Dębickiej Fabryce Farb i Lakierów oraz modernizację jednego z węzłów produkcji polietylenu w instalacji koncernu Basel-Orlen. Kierowany przez profesora Florjańczyka zespół badawczy opracował też elementy technologii wytwarzania monomerów i środków pomocniczych do produkcji polimerów dla kontrahentów zagranicznych koncernów Rhodia (dawniej Rhone-Poulenc), Varta, PPG Industries Inc. i firmy Scientific Design Company.

W badaniach podstawowych prowadzonych przez profesora i jego uczniów dominują prace zmierzające do

opracowania nowych materiałów polimerowych, które mogą mieć istotne znaczenie dla przyszłych nowatorskich rozwiązań w technice, szczególnie dla układów o wysokiej przewodności jonowej, które mogą być wykorzystywane jako stałe elektrolity w ogniwach litowych, wodorowych i metanolowych ogniwach paliwowych oraz w urządzeniach elektrochromowych (na przykład oknach zmieniających barwę pod wpływem przyłożonego napięcia). Prace te spotkały się z dużym oddźwiękiem w literaturze światowej i są bardzo często cytowane przez innych badaczy. Część tych badań była realizowana w ramach projektów europejskich (Joule II) lub w ramach konsorcjów międzynarodowych finansowanych przez Laboratorium Sił Lotniczych USA w Dayton (Ohio). W ostatnich latach zespół profesora Florjańczyka włączył się aktywnie do realizacji wielkich projektów, których celem jest opracowanie nowoczesnych materiałów i technologii dla lotnictwa (AERONET) oraz uruchomienie produkcji tworzyw biodegradowalnych otrzymywanych z kwasu mlekowego (MARGEN, BIOPOL i LAKMAN). Na terenie Katedry Chemii i Technologii Polimerów PW powstały już pierwsze instalacje modelowe do syntezy tych tworzyw i obecnie prowadzone są prace nad ich praktycznym wykorzystaniem w produkcji niektórych typów jednorazowych opakowań, „inteligentnych nawo-zów” oraz implantów.

Za swoją działalność naukową i techniczną profesor Florjańczyk otrzymał szereg prestiżowych wyróżnień przyznanych przez PAN, dawne Ministerstwo Przemysłu Chemicznego, PTChem (medal Stanisława Kostaneckiego 2008 i medal Ignacego Mościckiego – 2010) oraz Stowarzyszenie Polskich Wynalazców i Racjonalizatorów (medal Tadeusza Sendzimira – 2012). Został też odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Politechniki Warszawskiej, a także innymi odznaczeniami państwowymi i regionalnymi.

NAGRODY DLA PRACOWNIKÓW

Srebrny Krzyż Zasługi
dr Elżbieta Napora

Braźowy Krzyż Zasługi
dr hab. Maciej Woźniczka
dr hab. Daniel Kukla
dr hab. Robert Majzner
dr Beata Łukarska

Medal KEN
dr Piotr Brągiel
prof. dr hab. Piotr Bałczewski
dr Katarzyna Janus
dr Violetta Jaros
dr Grzegorz Gwóźdź
dr Barbara Kowalska
dr hab. Maria Starnawska
dr Karolina Studnicka-Mariańczyk

Wicewojewoda Śląski Mariusz Trepka dekoruje pracowników AJD

W GALERII REKTORÓW

28 września odbyło się pierwsze posiedzenie Senatu Uczelni, który będzie obradował w kadencji 2016-2020. By tradycji stało się zadość, w sali Senatu odsłonięto portret rektora dr. hab. inż. Zygmunta Bąka, prof. AJD (sprawował funkcję w kadencjach przypadających na lata 2008-2012 i 2012-2016). Obraz zawisł obok podobizn rektorów dotychczas sprawujących tę zaszczytną funkcję. Autorem portretu jest prof. Jarosław Kweclich (pracownik Wydziału Sztuki AJD). Rektor AJD dr hab. Anna Wypych-Gawrońska, prof. AJD odczytała list wystosowany do prof. Zygmunta Bąka (treść listu prezentujemy poniżej).

Skład Senatu na kadencję 1 września 2016–31 sierpnia 2020

**JM Rektor Akademii im. Jana Długosza
w Częstochowie**
dr hab. prof. AJD Anna Wypych-Gawrońska

Prorektor ds. nauki i współpracy z zagranicą
dr hab. Janusz Kapuśniak, prof. AJD

Prorektor ds. studenckich
dr hab. Grażyna Rygał, prof. AJD

Prorektor ds. rozwoju
dr hab. inż. Zygmunt Bąk, prof. AJD

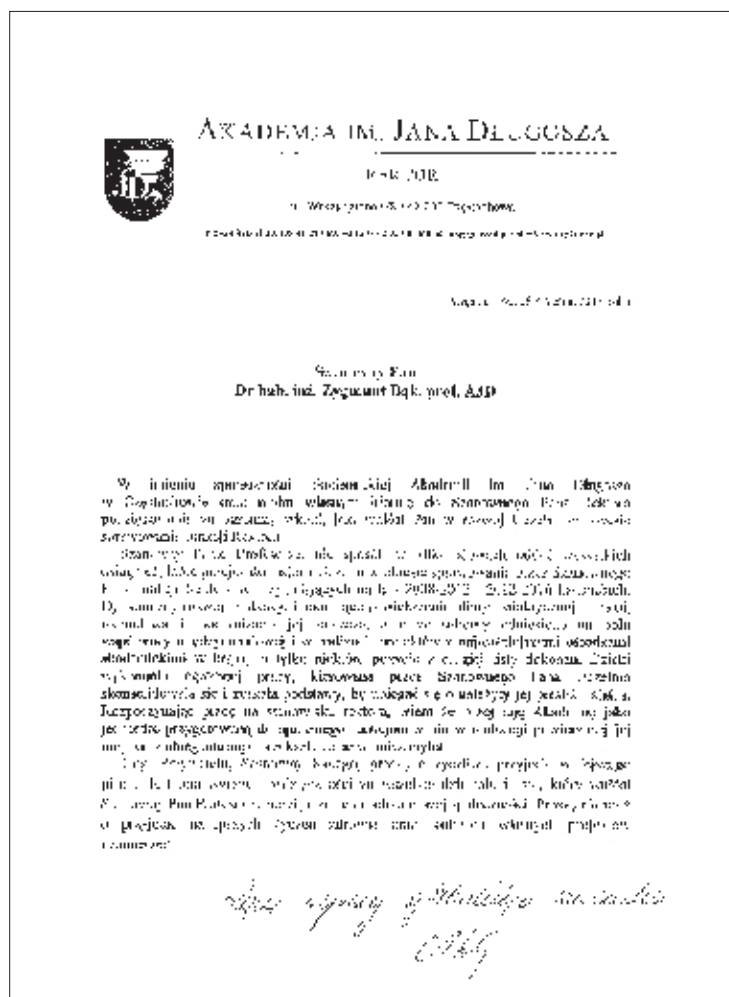
Dziekani

Wydział Filologiczno-Historyczny
dr hab. Agnieszka Czajkowska, prof. nadzw. AJD

Wydział Matematyczno-Przyrodniczy
dr hab. Małgorzata Makowska-Janusik, prof. nadzw. AJD

Wydział Pedagogiczny
dr hab. Eligiusz Małolepszy, prof. nadzw. AJD

Wydział Sztuki
dr hab. Jerzy Piwowarski, prof. nadzw. AJD

List gratulacyjny dla profesora Zygmunta Bąka

Nauczyciele akademicy posiadający co najmniej stopień naukowy dr. hab.

Wydział Filologiczno-Historyczny
prof. dr hab. Andrzej Stroynowski
dr hab. Maciej Woźniczka, prof. nadzw. AJD
Wydział Matematyczno-Przyrodniczy
dr hab. Wojciech Ciesielski, prof. nadzw. AJD
dr hab. Andrzej Zbrzezny, prof. nadzw. AJD
Wydział Pedagogiczny
dr hab. Jadwiga Bednarek, prof. nadzw. AJD
dr hab. Arkadiusz Marzec, prof. nadzw. AJD
Wydział Sztuki
kwal. ar. II st. Andrzej Desperak, prof. nadzw. AJD
dr hab. Maciej Zagórski, prof. nadzw. AJD

Pozostali nauczyciele akademicy

Wydział Filologiczno-Historyczny
dr Elżbieta Pawlikowska-Asendrych
Wydział Matematyczno-Przyrodniczy
dr inż. Marcin Sosnowski
Wydział Pedagogiczny
dr Zbigniew Wieczorek
Wydział Sztuki
dr Jakub Jakubowski

Przedstawiciel jednostek międzywydziałowych

Studium Wychowania Fizycznego i Sportu
/Studium Nauki Języków Obcych
mgr Jerzy Maruszczyk
Przedstawiciel systemu biblioteczno-informacyjnego
i wydawnictwa
mgr Iwona Cichoń

NAGRODY MIARKI WRĘCZONE

Dr Elżbieta Wróbel (pracownik Instytutu Filologii Polskiej) została uhonorowana Nagrodą im. Karola Miarki w województwie śląskim. O nagrodzie dla pani doktor zdecydowało zaangażowanie społeczne i wieloletnia działalność na rzecz popularyzowania nauki i literatury.

Uroczystość wręczenia Nagród im. Karola Miarki odbyła się w Bibliotece Śląskiej 24 października. Laureatami nagród są osoby upowszechniające kulturę i naukę, które w swojej pracy i twórczości nawiązują do idei wcielanych

w życie przez patrona nagrody i wnoszą trwałe humanistyczne wartości do kultury regionalnej i narodowej.

Wyróżnienie wręczane jest od 1983 roku w październiku, w rocznicę urodzin Karola Miarki. Laureaci odebrali nagrodę z rąk członka Zarządu Województwa Śląskiego Henryka Mercika oraz wicemarszałka województwa opolskiego Stanisława Rakoczego.

– Nagroda imienia Karola Miarki ma wielką wartość i wielką tradycję. Łączy historię, tradycję województw śląskiego i opolskiego, łączy Górny Śląsk. Pozwala myśleć perspektywicznie o naszej wspólnej przyszłości. A nic nie łączy lepiej niż kultura – mówił podczas uroczystości Henryk Mercik.

W gronie wyróżnionych w tym roku znaleźli się: Zuzanna Kawulok, Elżbieta Wróbel oraz Mirosława Knapik.

Zuzanna Kawulok jest instrumentalistką, poetką, gawędziarką, instruktorką i organizatorką zespołów regionalnych. Jest opiekunką rodzinnego muzeum Chata Kawuloka w Istebnej.

Mirosława Knapik to profesor sztuk muzycznych i dyrygent. Jako nauczyciel akademicki jest związana z Uniwersytetem Śląskim, Wydziałem Pedagogiki i Psychologii. Prowadzi badania odnoszące się do wieloaspektowego wykorzystania sztuki w wychowaniu i terapii. Jest też popularyzatorką kultury

Wręczenie nagród Karola Miarki

Przedstawiciel pracowników niebędących nauczycielami akademickimi

mgr Ewa Jabłońska

Przewodniczący Uczelnianej Rady Samorządu Doktorantów

mgr Marcin Kościelniak

Przewodniczący Uczelnianej Rady Samorządu Studentów

mgr Mateusz Szymała

Studenci

Dawid Dziurkowski (WFH)

Jakub Miśtał (WMP)

Maciej Kutak (WP)

Izabela Parkitna (WS)

Inni uczestnicy z głosem doradczym

Kanclerz

mgr Mariola Ptaszek

Z-ca Kanclerza ds. Ekonomicznych Kwestor

mgr Maja Zajac

Dyrektor Biblioteki Głównej AJD

mgr Alicja Raczyńska

Przedstawiciel Związków Zawodowych NSZZ

Solidarność

dr Jerzy Zdański

Portret Rektora Zygmunta Bąka (Sala Senatu AJD)

Przedstawiciel Związków Zawodowych ZNP

dr Małgorzata Niemiec-Knaś

Przedstawiciel Studium Nauki Języków Obcych

mgr Janina Staszczuk

muzycznej. W działalności artystycznej zajmuje się dyrygenturą chóralską. Prowadzone przez nią zespoły zdobyły wiele nagród.

Laudacja poświęcona dr Elżbiecie Wróbel

Dr Elżbieta Wróbel jest absolwentką filologii polskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie. Od 1995 roku zatrudniona w Instytucie Filologii Polskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie; obecnie Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie. Pracę doktorską poświęconą prozie reportażowej Dwudziestolecia międzywojennego napisała pod kierunkiem prof. zw. dr. hab. Włodzimierza Wójcika, obroniła na Uniwersytecie Śląskim. Aktualnie pracuje na stanowisku adiunkta w Instytucie Filologii Polskiej, w Zakładzie Historii Literatury Polskiej XX Wieku i Literatury Najnowszej Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie.

Zainteresowania naukowe dr Elżbiety Wróbel koncentrują się wokół zjawisk literackich pierwszej połowy XX wieku ze szczególnym uwzględnieniem dwudziestolecia międzywojennego. Opublikowała książkę *Znane i nieznanne Dwudziestolecie. Szkice o prozie międzywojennej* (Częstochowa 2012) oraz szereg artykułów poświęconych prozie pierwszej połowy XX wieku. Drugim ważnym obszarem naukowych zainteresowań dr Elżbiety Wróbel stało się szeroko rozumiane życie kulturalne Częstochowy. Jest autorką szkiców poświęconych twórcom związanym z miastem oraz obrazowi rodzinnego miasta zawartego w tekstach literackich. W 2003 roku zredagowała i przygotowała do druku antologię poetycką *Poeci Częstochowy i okolic* (wyboru wierszy dokonał Stanisław Podobiński).

Dr Elżbieta Wróbel reprezentuje ten typ historyka literatury, który nie zamyka się w hermetycznym świecie swoich fascynacji naukowych. Aktywnie uczestniczy w kreowaniu życia naukowego środowiska polonistów częstochowskich.

Od 2005 roku współorganizuje ogólnopolską sesję naukową *Czytanie Dwudziestolecia*, która stała się jedną z wizytówek naukowych polonistyki częstochowskiej. W konferencji biorą udział przede wszystkim czołowi badacze literatury XX wieku związani z uczelniami regionu śląskiego (Uniwersytet Śląski, Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej) oraz innymi ważnymi ośrodkami naukowymi. Do chwili obecnej konferencja *Czytanie Dwudziestolecia* odbyła się już czterokrotnie. W 2015 roku razem z Zakładem Teorii Literatury Instytutu Nauk o Literaturze im. I. Opackiego Uniwersytetu Śląskiego zorganizowała ogólnopolską sesję naukową *Władysław Sebyła. Studium twórczości*. Sesja miała także charakter popularyzatorski; razem z Urzędem Miejskim i Zespołem Szkół nr 3 w Kłobucku zorganizowano panel dyskusyjny poświęcony twórczości Sebyły, przeznaczony dla młodzieży i mieszkańców Kłobucka. W 2016 roku dr Elżbieta Wróbel współorganizowała także razem z pracownikami naukowymi Uniwersytetu Śląskiego ogólnopolską sesję naukową *Jerzy Liebert. Lektury*; przygotowane są również publikacje tomów pokonferencyjnych. Podejmowane działania służą integracji środowiska historyków regionu śląskiego.

Elżbieta Wróbel była inicjatorką wystaw, które przygotowała wspólnie z Biblioteką Główną Akademii im. Jana Długosza. W 2005 roku współorganizowała wystawę *Piękno drzeworytu*, poświęconą twórczości plastycznej urodzonego w Częstochowie Stefana Mrożewskiego, a dwa lata później razem z bibliotekarzami przygotowała ekspozycję *Feliks Topolski reporter rysunku*. Bohaterem kolejnej ekspozycji przygotowanej w 2008 roku stały się „Wiadomości Literackie”, najważniejsze czasopismo literackie II Rzeczypospolitej. Wszystkie wystawy miały charakter otwarty, mogli je oglądać również mieszkańcy miasta.

UROCZYSTE PODSUMOWANIE PROJEKTU TRANSLATORSKO-INTERPRETACYJNEGO

7 października 2016 roku w Miejskim Domu Kultury w Radomsku odbył się panel podsumowujący projekt „Stawiamy pewne kroki na drodze ku przyszłości – doskonalimy języki angielski i niemiecki nabywając umiejętności interpretacyjno-translatorskich”. Projekt realizowany był przez Liceum Ogólnokształcące w Radomsku, Miejski Dom Kultury w Radomsku, Akademię im. Jana Długosza, Archiwum Karla Dedeciusa w Słubicach oraz Instytut Goethego w Warszawie. Patronat nad przedsięwzięciem objęli: Rektor Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie - prof. AJD dr hab. Anna Wypych-Gawrońska, Starosta Powiatu Radomszczańskiego, Prezydent Miasta Radomska oraz Niezależna Telewizja Lokalna.

W obecności Prezydenta Miasta Radomska Jarosława Ferencza, przedstawicieli AJD, sponsorów, lokalnych mediów oraz licznie zgromadzonej młodzieży i nauczycieli podsumowano wszystkie elementy przedsięwzięcia oraz ogłoszono nazwiska laureatów jego ostatniego modułu. Podsumowanie uświetnił swą obecnością Bernhard Hartmann, tłumacz twórczości Tadeusza Różewicza.

Działania projektowe rozpoczęło podpisanie listu intencyjnego dotyczącego szerokiej współpracy między I Liceum im. Feliksa Fabianiego w Radomsku a Akademią im. Jana Długosza w Częstochowie. Zadania podporządkowane realizacji projektu koncentrowały się na wdrożeniu w tajniki translacji i doskonaleniu umiejętności interpretacyjno-tłumaczeniowych na różnych płaszczyznach językowych. Działania projektowe miały w swojej pieczy panie dyrektor Renata Kosela i Elżbieta Kwiatkowska. Przedsięwzięcie zyskało sympatię środowiska lokalnego. W projekcie wzięło udział około 800 uczniów z naszego powiatu.

Podstawowym zadaniem projektu było utrwalanie i doskonalenie wiedzy wcześniej nabytej oraz rozbudzanie talentów – nie tylko na kanwie lingwistyki. Postać i twórczość Tadeusza Różewicza stały się inspiracją do wyzwalania kreatywności młodego człowieka. Projekt stworzył szerokie spektrum propozycji. Był on adresowany nie tylko do uczniów o zainteresowaniach filologicznych. Młodzieży naszego powiatu została stworzona możliwość

Z życiem kulturalnym Częstochowy związane jest zaangażowanie społeczne dr Elżbiety Wróbel. Od 2007 roku pełni funkcję przewodniczącej Oddziału Częstochowskiego Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza. Od 2007 do 2016 roku (dwie kadencje) była członkiem Zarządu Głównego Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza w Warszawie. Warto nadmienić, że w roku 2016 Oddział Częstochowski obchodzi 60-lecie swojego istnienia, pozostając jedną z najbardziej zasłużonych i najdłużej działających organizacji naukowych o charakterze społecznym w Częstochowie. Kierując już trzecią kadencję oddziałem Towarzystwa, dr Elżbieta Wróbel stara się kontynuować tradycję badań regionalnych, czego efektem stała się między innymi współorganizowana w 2008 roku konferencja naukowa: *Częstochowa w literaturze i kulturze – literatura i kultura w Częstochowie* i tom pokonferencyjny współredagowany przez Elżbietę Wróbel. Kolejnym ważnym wydarzeniem naukowym w działalności oddziału stało się uczestnictwo w październiku 2012 roku w uroczystościach związanych z jubileuszem 80-lecia objęcia przez znanego reżysera Iwo Galla dyrekcji Miejskiego Teatru Kameralnego w Częstochowie. Oddział Częstochowski TLiAM mocno zaangażował się w przygotowanie sesji naukowej zatytułowanej *Iwo Gall – redutowiec, artysta teatru* zorganizowanej wspólnie Instytutem Filologii Polskiej AJD. W konferencji udział wzięło wielu wybitnych teatrologów i historyków teatru, jej owocem stała się książka opublikowana w 2014 roku *Iwo Gall – redutowiec, artysta teatru*, także współredagowana przez dr Elżbietę Wróbel. Ważnym partnerem w działaniach podejmowanych przez Częstochowski Oddział Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza pozostaje Instytut Filologii Polskiej Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, w którym od 2002 roku mieści się jego siedziba.

Praca społeczna dr Elżbiety Wróbel nie koncentruje się na działaniach strictly naukowych. Wraz z gronem członków towarzystwa podejmowała szereg inicjatyw, których głównym zadaniem, co warto raz jeszcze podkreślić, było popularyzowanie literatury, a także zainteresowanie szerszego odbiorcy rezultatami badań prowadzonych przez polonistów i badaczy częstochowskich. W 2008 roku zainicjowała cykl *Spotkania z literaturą*, mający zróżnicowaną formułę programową. W ramach cyklu odbywały się odczyty poświęcone literaturze polskiej, ale także spotkania autorskie twórców związanych ze środowiskiem kultury częstochowskiej; swoimi fascynacjami literackimi dzielili się zarówno uznani literaturoznawcy (pracownicy naukowcy Uniwersytetu Śląskiego, Uniwersytetu Jagiellońskiego i Akademii im. Jana Długosza), jak i wybitni poloniści częstochowskich szkół średnich. *Spotkania z literaturą* organizowane były wspólnie z Muzeum Częstochowskim i trwały blisko pięć lat. Oddział Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza, kierowany przez dr Elżbietę Wróbel, nawiązując do swojej chlubnej tradycji, wciąż aktywnie uczestniczy w życiu naukowym i kulturalnym miasta.

Dr Elżbieta Wróbel jest niestrudzonym popularyzatorem literatury i propagatorem czytelnictwa. W 2013 roku została powołana do Rady Artystycznej Teatru im. Adama Mickiewicza w Częstochowie. Prowadzi spotkania autorskie, promocje książek. Współpracowała m.in. z Regionalnym Ośrodkiem Kultury, Muzeum Częstochowskim, Ośrodkiem Promocji Kultury „Gaude Mater”, Biblioteką Publiczną im. dr. Władysława Biegańskiego, Miejskim Ośrodkiem Kultury im. W. Sebyły w Kłobucku. W latach 2000–2010 związana była z katowickim miesięcznikiem „Śląsk”, w którym tworzyła kronikę kulturalną Częstochowy, a także publikowała teksty dziennikarskie poświęcone kulturze częstochowskiej. W roku 2010 odznaczona została Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

pogłębianie wiedzy i umiejętności w kierunku translacji i interpretacji. Zmagania konkursowe dawały informację zwrotną o poziomie opanowania języków obcych, umiejętności tworzenia obrazów kreślonych piórem, zaś uzdolniony plastycznie uczeń przedstawił wizję utworu malując, rysując, tworząc collage. Umożliwienie pracy z tekstem w języku niemieckim „uruchomiło” mechanizm komunikowania się w niecodziennej formie, bo podczas recytacji. Pojęcie translacji zostało w sposób spontaniczny przybliżone uczniom z sekcji niemieckiej. Młody człowiek zyskał dzięki projektowi przekonanie, że wiedza szkolna daje podstawę do dalszego działania, w którym można zaprezentować swoje osobiste pasje. Wierzymy, że realizacja projektu będzie skutkować na przyszłość. Dzięki zadaniom podejmowanym podczas przedsięwzięcia młody człowiek w sposób niewymuszony sięgać będzie po dzieła literatury twórców rodzimych i obcojęzycznych i z zapałem pasjonata doskonalić będzie obcojęzyczne umiejętności.

Podsumowanie projektu, fot.: Grzegorz Kolasa

Serdecznie dziękujemy wszystkim sponsorom i przyjaciółom szkoły za wsparcie przedsięwzięcia, otwartość i życzliwość!

Iwona Bałazińska, Anna Piotrowska, Renata Löffler

MŁODZI WYNAŁAZCY ZAINAUGUROWALI ZAJĘCIA

23 października uroczyście zainaugurowana została II edycja Akademii Młodych Wynalazców (AMW). Część oficjalna objęła podziękowania dla Władz Uczelni, Władz Miasta Częstochowy oraz wszystkich wspierających inicjatywę, Przyjęcie Młodych Wynalazców, a także wręczenie nowym uczestnikom aktów nominacji na Młodego Wynalazcę, które przekazywała dziekan Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego dr hab. Małgorzata Makowska-Janusik, prof. AJD.

Pierwszy wykład tej edycji pt.: „Wody mineralne – pić albo nie pić” wygłosił dr hab. Rajmund Michalski, prof. AJD. Młodzi Wynalazcy mogli się dowiedzieć, co kryje się w wodach mineralnych oraz odpowiedzieć na pytanie, czy lepiej pić wodę z butelki, czy z kranu.

Po raz pierwszy odbyło się również „Spotkanie o wynalazkach przy ciastkach” prowadzone przez prof. dr. hab. inż. Janusza Boratyńskiego. Krótka pogadanka oraz proste eksperymenty miały wprowadzić Młodych Wynalazców w zagadnienia, które będą poruszane podczas dyskusji na kolejnych spotkaniach.

Akademia Młodych Wynalazców (AMW) to całkowicie darmowa i społeczna akcja, działa w strukturach Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. AMW, która rozpoczęła swoją działalność w roku akademickim 2015/2016, tworzy grupę entuzjastów związanych zawodowo z Uczelnią.

– Akademia adresowana jest przede wszystkim do gimnazjalistów. Ma na celu nauczenie młodzieży szeroko pojętego myślenia, a także odwagi w rozwijaniu własnych zainteresowań i pogłębianiu wiedzy w najistotniejszych dla niej kwestiach – mówi mgr Agnieszka Godela, pracownik WMP AJD. – Misją tego przedsięwzięcia jest uczenie młodzieży postrzegania zjawisk zachodzących w otaczającym świecie i ich opisywanie w sposób holistyczny, łączący nauki matematyczno-przyrodnicze i humanistyczne. Choć zespół reprezentuje nauki przyrodnicze, to szczególne posłannictwo upatrujemy w interdyscyplinarnym rozpatrywaniu omawianych zagadnień – próbujemy łączyć to, czego się tylko z pozoru połączyć nie da i pokazywać to, co trudno jest dostrzec. Chcemy udowodnić, że nauka nie jest nudna.

Aby jak najlepiej realizować własne działania, organizatorzy AMW współpracują z partnerami takimi jak władze miasta Częstochowy czy Częstochowski Oddział Polskiego Towarzystwa Chemicznego.

I edycja zgromadziła 58 uczestników, którzy brali udział w 12 spotkaniach składających się z wykładu oraz części warsztatowej. Podczas obecnej edycji spotkania odbywają się również co dwa tygodnie w niedzielne popołudnia. Tym razem hasłem przewodnim jest #Bezpiecznie #Zdrowo #Kolorowo. II edycja AMW zgromadziła 56 uczestników,

Podczas zajęć Akademii Młodych Wynalazców

wśród których znalazły się zarówno osoby biorące udział w poprzedniej edycji, jak i nowe, świeże umysły.

SUKCES ABSOLWENTA

Pod koniec września nasz absolwent Jacek Magiera został trenerem drużyny piłki nożnej Legii Warszawa. Na stanowisku szkoleniowca zanotował kilka sukcesów w Ekstraklasie oraz w rozgrywkach Ligi Mistrzów.

Wśród sukcesów szkoleniowca należy wymienić zwycięstwa drużyny stołecznej odniesione w rozgrywkach rundy jesiennej Ekstraklasy w sezonie 2016/2017. Sporym osiągnięciem był remis (3-3), jaki drużyna pod wodzą Jacka Magiery wywalczyła (2 listopada) podejmując u siebie sławny Real Madryt. Wynik udało się uzyskać po doskonałym meczu na stadionie w Warszawie. Warto podkreślić, że sukces odniesiony z o wiele silniejszym rywalem, odbił się sporym echem w Europie.

Jacek Magiera jest wychowankiem Rakowa Częstochowa, w barwach którego zadebiutował w Ekstraklasie 18 marca 1995 w meczu przeciwko Stali Mielec. W barwach częstochowskiej drużyny grał do jesieni sezonu 1996/1997. Jak podają statystyki, rozegrał 38 spotkań ligowych, zdobywając 8 bramek. Jacek Magiera był też zawodnikiem Legii. W barwach stołecznej drużyny rozegrał (wliczając rozgrywki ekstraklasy, Pucharu Polski, Pucharu Ligi, Superpucharu oraz Pucharów Europejskich) 232 mecze i strzelił 19 goli. Po rundzie jesiennej sezonu 2006/2007 zdecydował się zakończyć karierę piłkarską.

Jacek Magiera studiował w Instytucie Historii Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Jego praca magisterska nosiła tytuł: *Historyczna i heraldyczna emblematyka na podstawie klubów piłkarskich*.

E-LEARNING NA AJD

„To, co należy zrobić, to zdefiniować najlepsze praktyki i zamknąć je w narzędziach. Po to, aby korzystanie z narzędzi pomagało stawać się lepszym nauczycielem” (Martin Dougiam, twórca systemu Moodle)

Na początku roku akademickiego 2016/2017, dzięki staraniom pani Rektor dr hab. prof. AJD Anny Wypych-Gawrońskiej, została powołana na naszej uczelni nowa jednostka: **Centrum Kształcenia na Odległość**, na czele której stanęła mgr Anna Skowron, nauczyciel akademicki w Instytucie Filologii Obcych w Zakładzie Nowoczesnych Technologii w Dydaktyce Języków Obcych, a prywatnie ogromna entuzjastka wykorzystywania nowoczesnych technologii w nauczaniu.

Centrum Kształcenia na Odległość (CKO) jest odpowiedzialne za wdrożenie, jak sama nazwa wskazuje, kształcenia na odległość, czyli innymi słowy e-learningu na wszystkich Wydziałach AJD.

Do tej pory to głównie Wydział Pedagogiczny oraz Instytut Edukacji Technicznej i Bezpieczeństwa wspomagały w ten sposób swoje zajęcia, ale od roku akademickiego 2016/2017 nasza uczelnia dysponuje centralną platformą e-learningową pod adresem <https://enauka.ajd.czest.pl>, na której wykładowcy ze wszystkich Wydziałów mogą tworzyć swoje kursy.

Platforma e-learningowa AJD jest platformą Moodle, a Moodle to nic innego, jak system do zarządzania treściami edukacyjnymi. Jak podają różne źródła, jest on obecnie najpopularniejszą platformą e-learningową na świecie, a w Polsce trudno znaleźć szkołę wyższą, która nie korzysta jeszcze z tego rozwiązania.

Tylko czym tak naprawdę jest Moodle? Tak jak wspomniano wcześniej, Moodle to system do zarządzania treściami edukacyjnymi, o którym często mówi się, że jest jak klocki Lego, bo po pierwsze oferuje nauczycielowi elementy, z których ten buduje swój kurs, niczym z klocków, a po drugie sam system może być ciągle rozbudowywany za pomocą odpowiednich wtyczek.

Platforma jest bardzo ważna, to fakt, ale żeby zaczęła tętnić życiem i zapełniała się e-kursami, niezbędne jest zaangażowanie wykładowców, których we wszystkich działaniach zmierzających w kierunku e-learningu będzie wspierało Centrum Kształcenia na Odległość. Bowiernym głównym zadaniem CKO jest właśnie wspieranie wykładowców w procesie kształcenia, a studentów w procesie nauczania na odległość. To wsparcie będzie realizowane poprzez takie działania jak tworzenie materiałów z zakresu obsługi platformy e-learningowej (e-Portal), organizację szkoleń dla wykładowców z zakresu tworzenia i prowadzenia e-zajęć, organizację szkoleń dla studentów, doktorantów oraz słuchaczy studiów podyplomowych

przygotowujących do udziału w e-zajęciach, organizację regularnych konsultacji (tradycyjnych oraz na odległość). Mimo że CKO oficjalnie rozpoczęło działać we wrześniu 2016 roku, to już kilka miesięcy wcześniej, w kwietniu i maju duża grupa wykładowców AJD wzięła udział w szkoleniu: „E-learning w szkole wyższej”. Składało się ono z dwóch części. Najpierw wykładowcy brali udział w szkoleniu online, które umożliwiło im poznanie środowiska online z perspektywy uczestnika, co jest tak naprawdę pierwszym i niezbędnym krokiem, by w takim środowisku uczyć. Następnie, w czasie zajęć warsztatowych w pracowni komputerowej, zdobywali niezbędne umiejętności do tworzenia e-kursów na platformie Moodle. Wiedza i umiejętności już procentują, ponieważ uczestnicy wiosennej edycji szkolenia już tworzą swoje kursy na platformie e-learningowej AJD.

Kolejna, tym razem jesienna, edycja kursu „E-learning w szkole wyższej” ruszyła w listopadzie. Weźmie w nim

udział ponad 50 wykładowców. Po części online, uczestnicy obu edycji szkoleń oraz pozostali wykładowcy AJD będą mogli wziąć udział w szkoleniach warsztatowych, które będą się odbywały regularnie przez cały najbliższy rok akademicki. Jedno z pierwszych szkoleń warsztatowych będzie do-tyczyło prowadzenia e-konsultacji za pośrednictwem platformy e-learningowej AJD.

Więcej szczegółów dotyczących przyszłych szkoleń i nie tylko można znaleźć na samej platformie, dlatego bardzo serdecznie zapraszamy wszystkich do zaglądania na stronę <https://enauka.ajd.czest.pl> oraz do polubienia Facebookowej strony Centrum Kształcenia na Odległość: <https://www.facebook.com/ckoAJD/>. Będziemy tam na bieżąco umieszczać najważniejsze informacje z Centrum. W razie jakichkolwiek pytań, jesteśmy do dyspozycji pod adresem mailowym: cko.ajd@gmail.com lub bezpośrednio do mgr Anny Skowron: a.skowron@ajd.czest.pl.

CORAZ WIĘCEJ O TUTORINGU W AJD

Podczas ostatnich wyborów do władz rektorskich obecna Rektorka Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie dr hab. prof. AJD Anna Wypych-Gawrońska zadeklarowała, że od kolejnego roku akademickiego metoda tutoring w coraz większym stopniu będzie gościła w przestrzeni dydaktycznej naszej Uczelni. Obecnie trwają przygotowania, aby studenci już od przyszłego semestru mieli możliwość wyboru pracy z tutorami. O tym procesie rozmawiamy z dr Adrianną Sarnat-Ciastko, pełnomocnikiem Rektora ds. tutoring.

Marek Makowski: Co to jest tutoring?

Adrianna Sarnat-Ciastko: Odpowiedź na to pytanie nie jest jednoznaczna. W licznych definicjach tutoring mówi się, że jest to metoda dydaktyczna, realizowana w indywidualnym kontakcie nauczyciela z uczniem. Dla innych tutoring pozostaje stylem pracy, formą kultury organizacyjnej jednostki oświatowej, która decyduje się na jego wdrażanie. Ta druga opcja staje się jednak konsekwencją pierwszej, ponieważ zastosowanie metody sprzyja zmianie atmosfery i funkcjonowania placówki, dlatego najczęściej, mówiąc o tutoring, wskazuję, że jest to metoda uczenia się bądź wychowania.

Czy słysząc słowo „tutoring”, można kojarzyć je z relacją „mistrz-uczeń”?

Opisując genezę tutoring, trudno nie wspominać o dialogach sokratejskich, w których uczeń odkrywał wiedzę dzięki umiejętnie stawianym przez nauczyciela pytaniom, problemom. Nauczyciel nie eksponował swojej wiedzy, wykładając ją. Stawał się naprowadzającą latarnią morską, w subtelny sposób wskazującą kierunek, weryfikując w rozmowie efekty pracy ucznia. Tego typu formułę pracy w mistrzowski sposób rozwinięli tutorzy w kolegiach w Uniwersytetach w Oksford i Cambridge, które powszechnie uznawane są za miejsca rozwoju tej metody. Tutor realizując swoją rolę, zyskiwał status osoby szczególnie dla studenta, status mistrza, posiadającego wiedzę, ale także inne przymioty takie jak: szacunek, uznanie podmiotowości, wzór postaw. To tutor wprowadzał w kulturę, wychowywał, troszcząc się o rozwój moralny swojego podopiecznego. Nic dziwnego, że w tutoring upatruje się sukces tych uczelni, które przez stulecia kształciły elity społeczne nie tylko Wielkiej Brytanii.

Dlaczego nasza Uczelnia zdecydowała się na wdrożenie tej metody do kształcenia studentów?

Ponieważ tutoring jest dobrą inwestycją. Może stać się znakiem rozpoznawczym dla naszej Uczelni, tym bardziej, że ma już ona podobne doświadczenia na swoim koncie. Mam tutaj na myśli doświadczenia kontaktu interpersonalnego realizowanego w formule tutorskiej u zarania powstania specjalności pedagogika społeczna w latach 90., pracy nauczycieli akademickich w Instytucie Fizyki, ale także – szeregu dokonań tutorów intuicyjnych – tych akademików, którzy pracując, budują wspaniałe indywidualne relacje ze studentami.

Jakie efekty przynosi tutoring?

Z perspektywy studenta to przede wszystkim wzrost umiejętności krytycznego myślenia, retoryki, wzrost poczucia własnej wartości, samodzielności, umiejętności pracy „jeden na jeden”. Efektów jest wiele.

JM Rektorka dr hab. Anna Wypych-Gawrońska, prof. AJD otwiera konferencję, fot.: M. Jonczyk-Rosół

Uczestnicy konferencji, fot.: M. Jonczyk-Rosół

Jakie umiejętności i cechy osobowościowe powinien posiadać dobry tutor?

Powinien być przede wszystkim dobrym słuchaczem, nie narzucającym własnych poglądów. Tutor nie radzi, nie odpowiada sam na zadane przez siebie pytania, często pracuje w ciszy, jest cierpliwy. Potrafi budować podmiotowe, dialogiczne relacje z drugą, mniej doświadczoną osobą, potrafi skrócić dystans, asertywnie „zejść z katedry”.

Uczelnia stała się organizatorem jednej konferencji na temat tutoring, jakie są jej efekty?

Tak. 25 października miała miejsce konferencja dydaktyczna „Tutoring – sfery doświadczeń”. Było to spotkanie informacyjne przeznaczone dla nauczycieli akademickich i studentów naszej Uczelni, na które przybyli zaproszeni prelegenci – praktycy tutoring, reprezentujący zarówno środowiska szkół wyższych, szkół niższego szczebla, jak i organizacji pozarządowych. Przybyli: prof. dr hab. Maria Braun-Gałkowska, która współtworzyła wymienioną wyżej specjalność pedagogika społeczna; dr Beata Karpińska-Musiał,

kierownik Centrum Tutorów Uniwersytetu Gdańskiego, która już od kilku lat skutecznie pozyskuje środki zewnętrzne na realizację tutoringu; dr Maria Sitko – przedstawicielka niepublicznej Dolnośląskiej Szkoły Wyższej, w której wsparciem tutorskim objęci są wszyscy studenci; Mariusz Budzyński – dyrektor merytoryczny Instytutu Tutoringu Szkolnego, twórca Autorskich Liceów Artystycznych i Akademickich ALA, który mówi o rozwoju tutoringu w polskiej szkole; przybyła także Agnieszka Szelańska – przedstawicielka Szkoły Liderów Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności – opisująca wykorzystanie metody tutoringu do kształcenia liderów i liderki społecznych. Dodatkowo podczas konferencji w sposób szczegółowy przedstawiałam formułę wdrażania tutoringu w praktykę dydaktyczną naszej Uczelni. Mam nadzieję, że konferencja była inspirującym spotkaniem. Na pewno pozytywnie zaskoczyła mnie jej frekwencja.

No właśnie, a jak będziemy wdrażać tutoring na naszej Uczelni?

W ramach zarządzenia wewnętrznego Pani Rektor metodę tutorską będziemy wykorzystywać w ramach przedmiotów swobodnego wyboru (tzw. PSW-OT), które mogą być opcjonalnie wybierane przez naszych studentów już od semestru letniego.

Pani doktor nieprzypadkowo zajmuje się tutoringiem. Z tego, co mi wiadomo, poświęciła pani tej metodzie swój doktorat. Jakież plany naukowe z badaniami tej metody na przyszłość?

Dziękuję za to pytanie. W 2009 roku, kiedy pierwszy raz zetknęłam się z tą metodą, postanowiłam uczynić ją przedmiotem swoich zainteresowań naukowych. Jestem i pozostanę wierna tamtej decyzji. Myślę, że dynamiczny rozwój tutoringu w Polsce, w tym na naszej Uczelni, da mi jeszcze wiele okazji do naukowych eksploracji.

AJD ZACIEŚNIA WSPÓŁPRACĘ Z UKRAIŃSKIMI UCZELNIAMI

23 września odbyło się spotkanie władz Akademii im. Jana Długosza z przedstawicielami Uniwersytetów w Kijowie i w Sumach. Naszą Uczelnię reprezentowali JM Rektor prof. Anna Wypych-Gawrońska oraz prorektor prof. Zygmunt Bąk, natomiast Uniwersytet Zarządzania Edukacją w Kijowie prorektor prof. Olena Otycz, a Uniwersytet w Sumach jego rektor prof. Jurij Lanno. Uczelnie już wcześniej podpisały umowę o współpracy, celem zaś tegorocznego spotkania było ustalenie jej form i zakresu. W trakcie rozmów uściślono, że współpraca obejmie profesorów, doktorów, magistrów oraz studentów i będzie się odbywać w ramach stażów naukowych, współorganizowania konferencji oraz publikowania prac naukowych.

W tym samym dniu przedstawiciele ośrodków akademickich w Kijowie i Sumach spotkali się z dziekanem Wydziału Pedagogicznego prof. Eligiuszem Małolepszym. Rozmowa również dotyczyła współpracy naukowej oraz wymiany studentów. Ustalono, że pracownicy naukowci przebywający na stażu w partnerskich uczelniach będą mogli

wziąć ze sobą od jednego do trzech studentów na pobyty studialne. Dyskutowano także nad wdrożeniem w przyszłości podwójnego dyplomowania studentów obu uczelni, odbywających owe staże oraz nad współpracą z uniwersytetem sumskim w zakresie fizjoterapii.

ZACHĘCIMY DO STUDIOWANIA FILOZOFII

Pobudzenie u 90 uczniów szkół ponadgimnazjalnych ciekawości poznawczej, poprawa umiejętności analizy i syntezy, wnioskowania, zdolności do argumentowania i heurystyki, rozwinięcie zdolności do zadawania pytań i podejmowania prób odpowiedzi, z uwzględnieniem różnych punktów widzenia – oto główne cele projektu zatytułowanego „Rozwój kompetencji filozoficznych”. Akademię im. Jana Długosza w Częstochowie w projekcie reprezentują pracownicy Instytutu Filozofii. Liczą, że przeprowadzenie zajęć spowoduje większe zainteresowanie studiowaniem filozofii w uczelni. Grupę docelową projektu

stanowi 90 osób z częstochowskich szkół ponadgimnazjalnych.

Uczelnia uzyskała na ten cel blisko 80 tys. złotych dofinansowania ze środków Unii Europejskiej (Projekt dofinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Działanie 3.1 Kompetencje w szkolnictwie wyższym). Okres realizacji projektu zaplanowano od 1 września 2017 roku do 31 sierpnia 2018 roku. W konkursie na sfinansowanie projektu, zajmując wysoką pozycję, wyprzedziła wiele renomowanych Uczelni.

25-LECIE ZAKŁADU PEDAGOGIKI SPOŁECZNEJ I TERAPII PEDAGOGICZNEJ

24 października 2016 roku odbyło się spotkanie z okazji minionego 25-lecia istnienia Zakładu Pedagogiki Społecznej i Terapii Pedagogicznej. Uczestniczyli w nim inicjatorzy i pierwsi wykładowcy na specjalności pedagogika społeczna: prof. dr hab. Maria Gałkowska, dr hab. prof. AJD Jarosław Jagieła – kierownik Zakładu, dr Stanisław Lenik, dr hab. prof. AJD Adam Rosół z małżonką dr Marią Jonczyk-Rosół, dr Andrzej Margasiński. Byli również obecni absolwenci, którzy stali się pracownikami Zakładu (w kolejności zatrudnienia): dr Edyta Widawska, dr Zbigniew Wieczorek, dr Dorota Gębuś, dr Zbigniew Łęski, dr Adrianna Sarnat-Ciastko, dr Anna Pierzchała oraz dr hab. Izabela Krasiejko, która w tym roku dołączyła do zespołu.

Początki powstania i działalności Zakładu Pedagogiki Społecznej i Terapii Pedagogicznej sięgają przełomu roku 1989/1990, jako projektu starającego się odpowiedzieć na zachodzące zmiany systemowe w naszym kraju. Inicjatorami utworzenia specjalności o pierwotnej nazwie: „wychowanie do demokracji” byli pracownicy naukowci Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego: prof. dr hab. Maria Braun-Gałkowska – psycholog rodziny oraz prof. dr hab. Jerzy Gałkowski – filozof społeczny wraz z gronem swoich bliskich współpracowników. Wstępna koncepcja specjalności zakładała kształcenie studentów przygotowanych do przyszłej kompetentnej aktywności pedagogicznej i obywatelskiej w szerokim obszarze życia społecznego. Absolwentów mających również wysokie kwalifikacje nauczycielskie w zakresie przedmiotu: „wiedza o społeczeństwie”. Specjalność ta nie została jednak w takim kształcie zaakceptowana i ostatecznie przekształcono ją w pedagogikę społeczną, która to specjalność, po odejściu z Uczelni jej inicjatorów, jest w dużym stopniu kontynuowana. Przed kilku laty, wychodząc naprzeciw tendencjom do szerokoprofilowego kształcenia, dotychczasową ofertę edukacyjną oraz zakres pracy Zakładu poszerzono o problematykę terapii pedagogicznej. W obecnej chwili, obok przekazu niezbędnej studentom wiedzy z zakresu dyscyplin społecznych, kładzie się duży nacisk na rozwój i kształtowanie zaangażowanych postaw obywatelskich oraz wrażliwość na potrzeby i patologie środowiskowe. Zajęcia realizowane są w dużej mierze przez zastosowanie aktywnych warsztatowych i seminaryjnych metod nauczania służących ukształtowaniu wielu praktycznych umiejętności, koniecznych w pracy pedagoga społecznego i terapeuty.

Aktualne zainteresowania naukowe pracowników Zakładu koncentrują się głównie na problematyce komunikacji społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem edukacyjnej analizy transakcyjnej oraz zagadnień animacji i profilaktyki społecznej, jak również różnych form działań wspierających, korekcyjnych i terapeutycznych w środowisku społecznym, w tym asystentury rodziny. To również problematyka społecznego wymiaru edukacji medialnej oraz pedagogicznych aspektów technologii informacyjnej. W ramach Zakładu działa Zespół Badawczy Edukacyjnej Analizy Transakcyjnej, który oprócz prowadzenia badań naukowych redaguje naukowe czasopismo punktowane „Edukacyjna Analiza Transakcyjna”. W ostatnich latach

ukazało się wiele monografii, artykułów naukowych i popularnonaukowych, których autorami są pracownicy Zakładu Pedagogiki Społecznej i Terapii Pedagogicznej. Pracownicy Zakładu brali również częsty i aktywny udział w wielu naukowych konferencjach ogólnopolskich oraz poza granicami kraju.

Od początku przywiązywano duży nacisk do pozbawionych nadmiernego formalizmu oraz dystansu relacji między pracownikami naukowymi a studentami, co stało się fundamentem dla działalności Studenckiego Naukowego Koła Terapeutów oraz rozwoju tutoringu.

Na potrzeby rynku pracy, w roku akademickim 2016/2017, w wyniku intensywnych prac zostały uruchomione: na studiach I stopnia kierunek psychoprofilaktyka oraz na studiach II stopnia kierunku pedagogika specjalność asystentura rodziny i rodzinna piecza zastępcza.

Współpracownicy Zakładu to ludzie twórczy i ustawicznie podnoszący swe kwalifikacje zawodowe. W sposób efektywny i niezwykle kreatywny udaje im się łączyć teorię z praktyką oraz aktywność naukową z działalnością dydaktyczną i organizacyjną na rzecz Uczelni i środowiska lokalnego. Są członkami kadry kierowniczej, wielu komisji na Uczelni oraz stowarzyszeń, działających na terenie naszego miasta i poza nim.

Opr. Izabela Krasiejko
Wykorzystano artykuł J. Jagieły, który ukazał się w czasopiśmie „Pedagogika Społeczna”, nr 1 (35), 2010, s. 119-124.

WSPIERAMY UCZELNIĘ W DRODZE DO UNIwersYTETU

Od 1 października mgr Marcin Kościelniak pełni funkcję przewodniczącego Rady Samorządu Doktorantów Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Zastąpił dotychczas sprawującą tę funkcję mgr Barbarę Szymczyk.

Marek Makowski: Jakie cele wyznaczył pan sobie, obejmując funkcję przewodniczącego Rady Samorządu Doktorantów? Co jest do zrobienia na już?

Marcin Kościelniak: Głównym celem, który sobie wyznaczyłem, jest pomoc wszystkim doktorantom w każdej możliwej sprawie. Ponadto bardzo ważną dla mnie kwestią jest jak najlepsza współpraca z władzami uczelni, a zwłaszcza z Jej Magnificencją Panią Rektor Anną Wypych-Gawrońską. Do najważniejszych zadań, które czekają nową Radę Samorządu Doktorantów, należy nowelizacja regulaminu samorządu oraz pełne wsparcie dla uniwersyteckich aspiracji uczelni. Głęboko wierzę, że Akademia w najbliższym czasie przekształci się w uniwersytet.

Jakie są oczekiwania doktorantów kształcących się w AJD?

Doktoranci kształcący się w murach Akademii im. Jana Długosza oczekują przede wszystkim merytorycznego

Mgr Marcin Kościelniak

wsparcia ze strony kadry dydaktycznej oraz możliwości rozwijania swoich zainteresowań badawczych. Te z kolei realizują podczas działalności w rozmaitych kołach naukowych, które funkcjonują na naszej uczelni. Są to m.in. Studencko-Doktoranckie Koło Naukowe WFH AJD, którego przewodniczącą jest mgr Katarzyna Całus, czy też Koło Literackie „Anafora”, któremu przewodniczy mgr Michał Wilk.

Jakie możliwości dodatkowego rozwoju mają doktoranci w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie?

Tak jak wspominałem, nasi doktoranci czynnie uczestniczą w pracach wielu kół naukowych. A więc organizują odczyty naukowe, ogólnopolskie i międzynarodowe konferencje naukowe, a także prelekcje dla wielu instytucji publicznych.

Doktoranci kształcący się na Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie biorą udział w organizacji wielu wydarzeń mających miejsce poza uczelnią. Warto tu wspomnieć Noc Kulturalną, jak i liczne festiwale.

Odbiegamy czymś od innych uczelni w Polsce?

Jeśli chodzi o poziom studiów doktoranckich, to Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie jest w ścisłej krajowej czołówce. Uczelnia daje możliwość rozwoju w wielu dziedzinach oraz świetnie przygotowuje do prowadzenia samodzielnych badań naukowych.

Jak wygląda zaangażowanie doktorantów w badania naukowe? Czy możemy pochwalić się tutaj jakimiś sukcesami?

Nasi doktoranci wykazują bardzo duże zaangażowanie w badaniach naukowych. Publikują w wielu prestiżowych czasopismach naukowych, wydają książki, a także wygłaszają odczyty w wielu ośrodkach naukowych w Polsce i za granicą.

Dziękuję za rozmowę.

Marcin Kościelniak o sobie samym: Od urodzenia mieszkam w Częstochowie. Ukończyłem historię oraz politologię na Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Po zakończeniu studiów zdecydowałem się pozostać na uczelni i rozpocząć pracę nad doktoratem z historii. Jestem wiceprzewodniczącym Studencko-Doktoranckiego Koła Naukowego WFH AJD, gdzie współorganizuję konferencje naukowe oraz rozmaite prelekcje. Działam również aktywnie w Radzie Dzielnicy Dźbów oraz współpracuję z warszawskim środowiskiem intelektualnym „Teologia Polityczna”. Poza historią interesuję się polityką, literaturą, muzyką oraz sportem.

KTO WYBIERZE SIĘ NA STAŻ DO BRUKSELI?

Studenci Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie mają niepowtarzalną szansę na odbycie stażu w Brukseli. Deputowana do Parlamentu Europejskiego Jadwiga Wiśniewska zapowiedziała, że ufunduje miesięczny staż płatny dla studenta lub studentki wyłonionego w konkursie. Osoba nagrodzona w ten sposób będzie miała okazję poznać reguły funkcjonowania Parlamentu Europejskiego oraz zasady i warunki pracy biura poselskiego.

Obecnie trwają prace nad opracowaniem regulaminu konkursu, zasad jego rozstrzygnięcia i odbycia stażu. Nad projektem pracują pracownicy Wydziału Filologiczno-Historycznego. Konkurs ma zostać ogłoszony w styczniu przyszłego roku. Tematem prac, które oceni jury, będzie dziedzictwo kulturowe Polski w Europie. Organizatorzy zastrzegają jednak, że nie jest to temat ostateczny, a jego kształt i formy mogą ulec jeszcze zmianie. Wstępny harmonogram konkursu przewiduje, że rozstrzygnięcia należy spodziewać się w maju. Wyjazd do Brukseli planowany jest na jesień 2017 roku.

EDUKACJA – HISTORIA I TERAŹNIEJSZOŚĆ

Instytut Pedagogiki Akademii im. Jana Długosza w dniach 24–25 września 2016 r. zorganizował międzynarodową konferencję naukową zatytułowaną „Edukacja – historia i terażniejszość”. Była to już dwunasta edycja cyklu konferencyjnego poświęconego badaniom współczesnej oświaty i myśli pedagogicznej i ich kontekstom historycznym. Tegoroczne spotkanie przyciągnęło niemal stu naukowców z kraju i zagranicy, w tym m.in. z uniwersytetów w Kijowie, Lwowie, Sumach, Bratysławie, Brześciu, Krakowie, Gdańsku, Poznaniu, Szczecinie, Opolu i Kielcach. Obecność przedstawicieli wielu dyscyplin badawczych, zajmujących się sprawami planowania i realizacji procesu wychowania: pedagogów, psychologów, socjologów, historyków i ekonomistów sprzyjała interdyscyplinarnemu spojrzeniu na sprawy dzisiejszej i dawnej oświaty.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonała JM Rektor AJD w Częstochowie prof. Anna Wypych-Gawrońska. Wzięli w nim udział także przedstawiciele najwyższych władz naszej Uczelni – prorektorzy prof. Grażyna Rygał, dziekan Wydziału Pedagogicznego prof. Eligiusz Małolepszy, prodziekan prof. Daniel Kukla oraz dyrektor Instytutu Pedagogiki dr hab. Izabela Krasiejko. Obrady plenarne zainaugurowała prof. Olena Otycz (Uniwersytet Zarządzania Edukacją w Kijowie) referatem na temat znaczenia kultury pedagogicznej kadry zarządzającej placówkami kształcenia podyplomowego nauczycieli. Prelegentka, podkreślając znaczenia takich cech osobowości, jak: wolność, twórczość, duchowość i zdolność adaptacji, zaakcentowała, że osoba kształcąca nauczycieli musi być humanistą o wysokiej kulturze osobistej, osobą twórczą i otwartą na współpracę z innymi. Kolejny referat dotyczył spraw dawnej oświaty – prof. Andrzej Stroynowski (AJD) omówił zagadnienia wychowania młodzieży szlacheckiej wyłaniające się pamiątek doby stanisławowskiej. Mówca zwrócił uwagę na wady wychowawcze, jak np. nadużywanie kar, brak głębszego zainteresowania dzieckiem ze strony rodziców, nadopiekuńczość, a także pozytywne, takie jak: użyteczność wiedzy, krótki, lecz intensywny czas edukacji, wysoki status wychowania moralnego. Z kolei prof. Romuald Grzybowski (Uniwersytet Gdański) przybliżył intrygujące zagadnienie relacji szkołom w czasach PRL-u, wykazując dysonans między dwoma przeciwstawnymi systemami wychowania autorytarnym, realizowanym w instytucjach oświatowych a tradycyjnym, realizowanym w domu. Prowadziło to do ukształtowania w młodych ludziach podwójnej moralności: oficjalnej,

Uczestnicy konferencji podczas obrad

Pamiątkowe zdjęcie uczestników w drodze na Warsztaty Jasnogórskie

obowiązującej w szkole, i nieoficjalnej, funkcjonującej w domu.

Drugą część obrad plenarnych otworzyła prof. Elżbieta Magiera (Uniwersytet Szczeciński), referując problem rozwoju spółdzielczości uczniowskiej w polskim szkolnictwie okresu międzywojennego. Mówczyni uznała tę formę aktywizacji młodzieży za jeden z najważniejszych elementów twórczego wkładu szkoły polskiej w ogólnoswiatowy dorobek prądu pedagogicznego, nazywanego nowym wychowaniem. „Wychowanie fizyczne i sport dzieci i młodzieży w działalności organizacji młodzieżowych i społecznych w środowisku wiejskim II Rzeczypospolitej” to tytuł wystąpienia prof. E. Małolepszego (AJD), w którym

prelegent wykazał, odwołując się danych statystycznych, rozwój kultury fizycznej i sportu na wsi po przewrocie majowym w roku 1926 i utworzeniu Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego. Kolejne dwa referaty poruszały problemy współczesnej oświaty. I tak prof. Adam Rosół (AJD) próbował odpowiedzieć na pytanie: „Jaka edukacja jest nam potrzebna?”, sytuując je w kontekście kryzysu tożsamościowego współczesnej Europy, zmagającej się z problemami imigrantów, społeczeństwa wielokulturowego, terroryzmu i wizją rozpadu Unii Europejskiej. Prelegent źródeł owych problemów upatruje w bezrefleksyjnym przyswojeniu modelu edukacji postnowoczesnej, w której „migotanie znaczenia” oraz dekonstrukcja pojęcia „ideału” czy „tradycji” wywołuje poczucie zagubienia i braku bezpieczeństwa. Edukacja, zdaniem A. Rosoła, powinna przede wszystkim budować poczucie własnej tożsamości podmiotów z niej korzystających. Tylko bowiem dzięki zakorzenieniu i poczuciu stabilności Europejczyk może budować relacje z przedstawicielami innych kultur, oparte na zdrowych zasadach zrozumienia i tolerancji. Referat zamykający obrady plenarne wygłosił prof. D. Kukła (AJD). Zajął się w nim rolą edukacji wyższej w kontekście zmian na rynku pracy. Mówca podkreślił, że uczelnie wyższe muszą żywo reagować na zmiany zachodzące na rynku pracy, by młode pokolenie efektywnie przygotować do życia zawodowego.

Następnie uczestnicy konferencji podzielili się na cztery sekcje: historyczno-oświatową, edukacji szkolnej, psychologiczno-pedagogiczną i problemów współczesnej oświaty. Odczytom referatowym towarzyszyły dyskusje oraz służące wymianie doświadczeń rozmowy. Uczestnicy konferencji zgodnie podkreślili konieczność kontynuacji cyklu konferencyjnego. Pierwszy dzień konferencji zakończyła uroczysta kolacja.

W drugim dniu konferencji jej uczestnicy wzięli udział w Warsztatach Jasnogórskich. Objęły one m.in. wizytę w Bastionie św. Rocha oraz Bibliotece Jasnogórskiej, na co dzień niedostępnej turystom, w której pod opieką przewodnika osoby biorące udział w konferencji oglądały cenne inkunabuły. Na koniec warsztatów odbyła się msza św. w Kaplicy Matki Boskiej Częstochowskiej, celebrowana przez jednego z uczestników spotkania naukowego, ks. prof. Dominika Kubickiego (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu), w intencji pokoju na Ukrainie.

Pełny plon tegorocznego spotkania naukowego ukaże się drukiem. Artykuły wygłoszone podczas obrad oraz ze względu na szczupłość czasu przedstawione jedynie w formie komunikatu zostaną opublikowane w czasopiśmie „Prace Naukowe AJD w Częstochowie. Pedagogika” oraz „Prace Naukowe AJD w Częstochowie. Rocznik Polsko-Ukraiński”.

ENTOMOŁODZY OBRADOWALI W GÓRACH OPAWSKICH

2–4 września 2016 roku w Hotelu „Dębowe Wzgórze” w Pokrzywniej odbyła się konferencja „23 Mitteleuropäische Zikadentagung/23rd Central European Auchenorrhyncha Meeting”, której organizatorami byli dr Dariusz Świerczewski i mgr Jakub Błaszczak z Zakładu Biologii i Ochrony Środowiska Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego

Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Niemieckie towarzystwo „Arbeitskreis Mitteleuropäische Zikaden e.V.”, któremu przewodniczy doc. dr hab. Werner Witsack z Uniwersytetu im. Marcina Lutera w Halle-Wittenberg organizuje rokrocznie 3-dniowe sympozja naukowe poświęcone biologii i ekologii piewików (w j. niemieckim Zikaden) – grupie owadów należących do rzędu pluskwiaków. Organizowane są one głównie przez różne ośrodki naukowe na terenie Niemiec oraz co kilka lat poza terenem tego kraju. Do tej pory były to Luksemburg, Szwajcaria, Włochy, Czechy oraz Austria i po raz pierwszy sympozjum odbyło się w Polsce. W konferencji, która odbyła się w malowniczej scenerii Gór Opawskich, uczestniczyło 31 osób, głównie byli to naukowcy z Niemiec oraz Austrii, ale także z Włoch, Szwajcarii, Wielkiej Brytanii, Czech i Białorusi. Dość sporą grupę stanowili tym razem także Polacy. W czasie spotkania wygłoszono osiem referatów oraz zaprezentowano kilkanaście plakatów dotyczących najnowszych osiągnięć naukowych w zakresie badań nad tą grupą owadów. Regułą spotkania są także wycieczki po najbliższej okolicy, warsztaty terenowe oraz pamiątkowe zdjęcie uczestników.

Uczestnicy konferencji w Górach Opawskich

„IN THE GRIM DARKNESS...” – FANTASTYKA JAKO OBSZAR BADAWCZY

30 września 2016 r. odbyła się na Wydziale Filologiczno-Historycznym częstochowskiej Akademii im. Jana Długosza I edycja Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „In the Grim Darkness...” – *Fantastyka jako obszar badawczy*. Konferencję zorganizowało Częstochowskie Stowarzyszenie Miłośników Kultury, Literatury i Fantastyki „Salt Lake City” we współpracy z Instytutem Filologii Polskiej AJD. Komitet naukowy: dr hab. Artur Żywiołek prof. AJD, dr hab. Adam Regiewicz prof. AJD oraz dr Mateusz Dąsał. Komitet organizacyjny: mgr Łukasz Sasuła, mgr Justyna Migoń-Sasuła, Ewa Lasota oraz mgr Elżbieta Hak.

Wykład inauguracyjny pt. *Moje spojrzenie na fantastykę, czyli Rafał Cuprjak po drugiej stronie* wygłosił absolwent częstochowskiej Akademii, pisarz-praktyk Rafał Cuprjak. Opowiedział o zmaganiach z rynkiem wydawniczym i trudnych losach literackiego debiutanta. Wystąpienie nagrodzono gromkimi brawami i okraszono serią pytań do autora. Na miejscu możliwy był również zakup książki Rafała pt. *Po drugiej stronie* wydanej przez Genius Creations.

Same obrady podzielone na trzy długie sesje panelowe, trwały od godziny 11 do 17. Obradom przewodniczyli: dr Mateusz Dąsał, mgr Jan Kaczmarzyk, mgr Justyna Migoń-Sasuła, Ewa Lasota oraz Łukasz Sasuła.

Tematyka obrad zawężona jedynie do szeroko rozumianej fantastyki pozwoliła prelegentom na przygotowanie pomysłowych i zróżnicowanych wystąpień.

Znalazły się w nim przede wszystkim tematy dotyczące klasycznej, literackiej fantasty – dr Dąsał opowiedział o religijności w sagach fantasy, posługując się nie tylko wymienionymi w tytule wystąpienia Erikssonem i Martinem, ale także Lewisem oraz Tolkienem; Hanna Szargot pozwoliła słuchaczom zgłębić fantastykę dziecięcą; Justyna Michalska przeanalizowała wątki fantastyczne u Henryka Bardijewskiego; zaś Ewelina Derendarz przedstawiła problematykę prorocत्व i profetyzmu w tworzeniu fantastycznej narracji, znów sięgając do klasycznych dzieł Lewisa i Tolkiena, ale poszerzając to grono o nieco młodszą autorkę J. K. Rowling.

Aż trzy referaty poświęcone zostały technice – tej opisanej w literaturze, jak i tej realnej. Michał Wilk przedstawił problematykę literatury cyfrowej, zarówno aktualnej, jak i występującej dopiero w wizjach autorów (przede wszystkim Stanisława Lema). Krzysztof Majtyka pociągnął dalej temat zdobyczy techniki przepowiedzianych przez autorów fantastyki naukowej, zaś Marta Smoleń-Sidyk opowiadała o możliwościach współczesnej techniki cyfrowej na polu storytellingu.

Wśród prezentacji znalazło się miejsce również dla sztuki (Elżbieta Hak porównała prace Beksińskiego i Bagińskiego. Omówiła nawiązania i dialogi do Beksińskiego w krótkometrażowym filmie *Katedra* Tomasa Bagińskiego); teorii literatury (Ewa Lasota nakreślała problem tworzenia fantastycznych światów, które jednocześnie

Rafał Cuprjak

Justyna Migoń-Sasuła

muszą być oryginalne, jak i rozpoznawalne dla czytelnika); marketingu (Maciej Sobociński tłumaczył, czym dla fantastyki jest koncepcja marki); mitów i legend (Barbara Łągiewka mówiła o zwierzętach na usługach zła); a nawet gier (Jan Kaczmarzyk analizował grę Blair Witch, Justyna Migoń-Sasuła opisywała postać Alarielle w narracjach światów gier z serii Warhammer, Aleksander Smakosz analizował zioła ze świata powieści i gry Wiedźmin, zaś Łukasz Sasuła szukał motywów chrześcijańskich w grach wideo).

Konferencja zwieńczona zostanie publikacją cyfrową, która będzie dostępna w formie darmowej. Organizatorzy planują wydać ją już w pierwszym kwartale 2017 r. we współpracy z wydawnictwem Van der Book.

Zachęcamy do udziału w przyszłych odsłonach konferencji!

Łukasz Sasuła
Justyna Migoń-Sasuła
Elżbieta Hak

NA KONFERENCJI WE LWOWIE

Pracownicy Instytutu Pedagogiki gościli z wizytą w Narodowym Uniwersytecie im. Iwana Franki we Lwowie. Celem wizyty był udział w dniach 3-4 listopada 2016 roku w Międzynarodowej Konferencji Naukowej poświęconej idei uniwersytetu w wymiarze europejskim i narodowym. Podczas pierwszego dnia konferencji w ramach obrad plenarnych referat wygłosił dr hab. prof. AJD Kazimierz Rędziński (kierownik Zakładu Podstaw Pedagogiki AJD). W drugim dniu konferencji czynny udział w sekcjach tematycznych wzięli: dr Mariola Mirowska (kierownik Zakładu Pracy Socjalnej i Zdrowia Publicznego AJD), mgr Katarzyna Zalas oraz mgr Karol Motyl (asystenci w Zakładzie Podstaw Pedagogiki AJD).

W ramach konferencji doszło do spotkania z doc. dr. Dmitro Herciukiem, dziekanem Wydziału Pedagogiki

Wystąpienie dr. hab. Kazimierza Rędzińskiego, prof. AJD

Narodowego Uniwersytetu im. I. Franki we Lwowie. Poświęcone ono było rozmowom o dalszej współpracy.

Karol Motyl

GRANTY NARODOWEGO CENTRUM NAUKI ZDOBYTE!

Narodowe Centrum Nauki opublikował listę projektów, które uzyskały finansowanie w ramach konkursów Opus 11, Sonata 11, Preludium 11 oraz Polonez 2. Wśród projektów skierowanych do finansowania znalazły się trzy, złożone w ramach konkursu Preludium, których kierownikami są doktoranci Wydziału Matematyczno-Przyrod-

niczego. Mgr inż. Tetiana Babuka, pod opieką dr hab. Małgorzaty Makowskiej-Janusik, prof. AJD prowadzić będzie badania nad modelowaniem własności fizycznych układów silnie skorelowanych elektronów kryształów chalcogenidkowych typu $X_n(PY_3)m$. Mgr Karolina Ordon realizować będzie projekt poświęcony własnościom fotokatalitycznym mezoporowatych materiałów hybrydowych na bazie wanadanu bizmutu. Również w tym przypadku opiekunem badań będzie prof. Małgorzata Makowska-Janusik. Trzeci projekt, kierowany przez mgr Arkadiusza Żarskiego, dotyczyć będzie projektowania nowych materiałów polimerowych do produkcji opakowań biodegradowalnych na bazie hydrofobowych pochodnych skrobi. Badania prowadzone będą pod opieką dr hab. Janusza Kapuśniaka, prof. AJD.

O PEDAGOGICE W BOŚNI I HERCEGOWINIE

W dniach 21-22 października 2016 roku na Wydziale Nauki i Edukacji Uniwersytetu w Mostarze (Bośnia i Hercegowina) odbyła się III Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Pedagogy, Education and Instruction”. Jej celami były dyskusja na temat teorii i praktyki w zakresie edukacji oraz omówienie relacji między teoriami pedagogicznymi, polityką oświatową a praktyką edukacyjną. Innym celem konferencji była wymiana doświadczeń wśród akademików i specjalistów w dziedzinie edukacji na poziomie krajowym, europejskim i światowym.

Tematyka konferencji była rozległa i obejmowała większość procesów, zjawisk i instytucji edukacyjnych wraz z zaakcentowaniem szans, możliwości, problemów i wyzwań dla współczesnych nauk pedagogicznych.

W konferencji czynny udział wzięli asystenci pracujący w Zakładzie Podstaw Pedagogiki – mgr Karol Motyl, który (oprócz moderowania jednej z sekcji tematycznych)

wygłosił referat „Transactional analysis in research into educational reality”.

Szczególnie ważne wydaje się prowadzenie wstępnych rozmów na temat współpracy Akademii im. Jana Długosza z Uniwersytetem w Mostarze (Bośnia i Hercegowina).

Karol Motyl

Uczestnicy konferencji z Polski, Włoch, Litwy, Hiszpanii i Bośni, fot.: arch. K. Motyla

SZANSA NA ROZWÓJ KOMPETENCJI JĘZYKOWYCH

Z myślą o studentach i absolwentach Centrum Transferu Wiedzy i Innowacji w Obszarze Nauki i Sztuki AJD uruchomiło bezpłatne kursy języków obcych. Studenci i doktoranci mają okazję uczestniczyć w bezpłatnych kursach języków obcych, których czasem na próżno szukać w ofercie innych uczelni czy szkół językowych. Propozycja obejmuje zajęcia z języków: słowackiego, czeskiego, rosyjskiego, hiszpańskiego, portugalskiego, włoskiego. Odpłatnie z zajęć języków angielskiego, niemieckiego oraz francuskiego może skorzystać cała społeczność akademicka, czyli studenci, doktoranci, słuchacze studiów podyplomowych, nauczyciele akademicki, pracownicy uczelni, absolwenci Akademii, lecz również inni chętni.

– Proponujemy bardzo preferencyjne ceny dla pracowników, słuchaczy studiów podyplomowych oraz absolwentów Akademii im. Jana Długosza – mówi mgr Sylwia Stachurska, p.o. dyrektor CTWIONS. Całoroczny kurs obejmuje 60 godzin. Dodatkowym atutem jest możliwość kontaktu z rodowitym Brazylijczykiem, Słowaczką, Rosjanką czy Ukrainką. Zapewniamy lektorów z krajów, których języków uczymy. A nauka języka i kultury innych państw z osobami posłu-

gującymi się mową ojczystą w procesie uczenia się jest nie do przecenienia. Widać, że nasza propozycja spodobała się, bo w zajęciach uczestniczy blisko 200 osób.

Głównym asumptem do nauki języków obcych w Polsce jest rynek pracy. Wymusza na kandydatach znajomość minimum jednego języka. Coraz częściej pracodawcy wymagają jednak znajomości wielu języków, a do tego patrzą przychylnie na osoby posługujące się tzw. „językami rzadkimi”. Z analizy ofert zatrudnienia na terenie regionu częstochowskiego wynika, że 80 procent przedsiębiorców m.in. oczekuje od kandydatów wysoko rozwiniętych kompetencji nie tylko w zakresie języka angielskiego lecz również mniej popularnych języków naszych sąsiadów. Raporty o zasobach ludzkich w regionie częstochowskim diagnozują, że w tej materii pozostało sporo do nadrobienia.

Kursy językowe zakończą się egzaminem. Po jego zdaniu uczestnik otrzyma *Akademicki Certyfikat Znajomości Języka Obcego Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie*.

Wszelkie informacje o kursach i działalności Centrum Transferu Wiedzy można znaleźć pod numerem telefonu 34 37 83 119 lub na stronie <http://www.ctwions.ajd.czyst.pl/>.

AKADEMIA IM. JANA DŁUGOSZA
W CZĘSTOCHOWIE

TRANSFER WIEDZY
AKADEMII IM. JANA DŁUGOSZA W CZĘSTOCHOWIE

Prowadzi BEZPŁATNE kursy językowe dla studentów i doktoratów AKADEMII IM. JANA DŁUGOSZA W CZĘSTOCHOWIE oraz odpłatnie dla pozostałych uczestników.

W ofercie: język słowacki, czeski, macedoński, serbski, rosyjski, hiszpański, portugalski oraz włoski.

Spektrum obejmując również płatną naukę języków uniwersalnych tj. angielski, niemiecki, francuski w bardzo niskich cenach, prowadzonych na różnych poziomach zaawansowania przez wyjątkowo wykwalifikowaną kadrę akademicką.

Więcej informacji
Centrum Transferu Wiedzy i Innowacji
w Obszarze Nauki i Sztuki
Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie

Adres: ul. Złotego Złota, pok. 2.07 oraz 2.08
telefon: +48 34 3783 119, +48 34 3783 120
E-mail: ctwions@ajd.czyst.pl

FESTIWAL CZĘSTOCHOWA - KŁAJPEDA

24-26 października w sali koncertowej Akademii Sztuk Uniwersytetu Kłajpedzkiego na Litwie miało miejsce szczególne wydarzenie. Dla uczczenia 10 lat współpracy muzyków Wydziału Sztuki AJD oraz Akademii Sztuk Uniwersytetu Kłajpedzkiego został zorganizowany Festiwal Częstochowa – Kłajpeda. W jego ramach z trzema koncertami wystąpili: Katarzyna Suska-Zagórska – mezzosopran, Maciej Zagórski – fortepian, duet gitarowy – Ewa Jabłczyńska, Dariusz Kupiński oraz duet akordeonowy – Ewa Grabowska-Lis i Daniel Lis. Zróżnicowany program koncertów, jak i jego interpretacje zyskały duże uznanie słuchaczy, wśród których były władze Akademii Sztuk, jej pedagodzy i studenci oraz miejscowi melomani.

Szczególne podziękowanie należy się Rektorom obydwu Uczelni – dr hab. Annie

Wypych-Gawrońskiej, prof. AJD oraz prof. Eimutisowi Juzeliunasowi, którzy objęli Festiwal swoim honorowym patronatem.

Uczestnicy festiwalu na Litwie

JÓZEF MARKOWSKI (1927-2016)

2 marca 2016 roku zmarł dr Józef Markowski wybitny dydaktyk chemii, szanowany nauczyciel akademicki, przyjaciel młodzieży akademickiej. Wychowawca wielu pokoleń chemików, w szczególności nauczycieli chemii wykształconych w Wyższej Szkole Pedagogicznej (obecnie Akademii im. Jana Długosza) w Częstochowie.

Dr Józef Markowski urodził się w 1927 r. w Łukowie. W 1950 r. ukończył Ogólnokształcące Liceum Pedagogiczne w Tarnowskich Górach, otrzymując dyplom nauczycielski. Studia chemiczne odbył w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Gdańsku, którą ukończył w 1963 r., uzyskując tytuł magistra na podstawie pracy *Metodyczne opracowanie tematu promieniotwórczości naturalnej*, napisanej pod kierunkiem doc. dr Zofii Matysikowej. Stopień doktora uzyskał w 1979 r. na Politechnice Śląskiej po przedstawieniu pracy *Badania nad zmniejszaniem lub unieszkodliwianiem produktów odpadowych powstających w procesie odsiarczania gazu koksowniczego metodą Thyloxa*, której promotorem był prof. dr hab. Jerzy Węgiel.

Swoją karierę nauczyciela chemii oraz nauczyciela akademickiego rozpoczął, podejmując w 1950 roku pracę w Szkole Podstawowej w Borze Zajacińskim. Od 1953 r. pracował jako nauczyciel chemii i fizyki w Liceum Ogólnokształcącym w Krzepicach, a w latach 1956–1967 jako nauczyciel chemii w liceum im. Mikołaja Kopernika w Częstochowie. W 1967 r. został kierownikiem Wydziału Chemii w Studium Nauczycielskim w Częstochowie. W tym czasie z jego inicjatywy powołano innowacyjny Ośrodek Poradnictwa Dydaktycznego przy Pracowni Chemii Studium Nauczycielskiego. Utworzył tam uważaną za jedną z najlepszych w tamtych czasach Pracownię Dydaktyki Chemii, która była wyposażona w nowoczesne pomoce audiowizualne. Przez wiele lat współpracował z Fabryką Pomocy Naukowych w Bytomiu.

Wśród autorskich opracowań dra Markowskiego znajdują się nowe lub częściowo zmodyfikowane zestawy aparatury chemicznej oraz modele do nauczania chemii, m.in.: zestaw szklany ze zbiorem instrukcji do doświadczeń laboratoryjnych do użytku w szkołach ponadpodstawowych, zestaw „Mały chemik”, który popularyzuje doświadczenia chemiczne, wraz z opisem i wskazówkami interpretacyjnymi.

Józef Markowski wraz z Konstantym Zajdą był **inicjatorem i współtwórcą** Wyższej Szkoły Nauczycielskiej w Częstochowie, gdzie od 1971 r. pracował jako starszy wykładowca. Z jego inicjatywy od samego początku istnienia WSN **zaistniał kierunek Chemia**. Po przekształceniu placówki w Wyższą Szkołę Pedagogiczną w 1974 r. został kierownikiem Zakładu Dydaktyki Chemii. W latach 1981–1984 sprawował funkcję prodziekana Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego, a później w latach 1985–1989 był wicedyrektorem ds. dydaktyki w Instytucie Chemii Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie.

W tym czasie bardzo intensywnie współpracował z placówkami oświatowymi oraz nauczycielami, dla których w 1984 r. zorganizował Studium Podyplomowe przy WSP w Częstochowie.

Dr Józef Markowski, pracując jako nauczyciel akademicki i przewodniczący komisji egzaminacyjnej ds. stopni specjalizacyjnych nauczycieli chemii, wykształcił wiele pokoleń nauczycieli chemii. Był również członkiem Centralnego Ośrodka Metodycznego Studiów Nauczycielskich przy WSP w Krakowie, gdzie pełnił funkcję zastępcy przewodniczącego zespołu chemia. Był przewodniczącym Sekcji Dydaktycznej przy Oddziale PTCh w Częstochowie. Był członkiem Sekcji Historycznej PTCh. Wziął udział we wszystkich Szkołach Historii Chemii. Od 1994 r. był konsultantem przy Wojewódzkiej Komisji ds. Konkursów Przedmiotowych z chemii.

W 1992 r. Józef Markowski przeszedł na emeryturę. Nadal jednak podejmował różnego rodzaju inicjatywy dydaktyczne i zawsze wspierał swoją wiedzą i doświadczeniem nauczycieli chemii.

Działalność naukowo-dydaktyczna dr Józefa Markowskiego dotyczyła głównie dydaktyki chemii i była poświęcona metodycznym opracowaniom nowoczesnych metod nauczania chemii i ich wprowadzeniu do procesu dydaktycznego oraz wykorzystaniu nowoczesnych pomocy dydaktycznych w procesie kształcenia chemii. Jest autorem licznych komunikatów i artykułów z własnych badań i doświadczeń w dziedzinie znaczenia i kierunku rozwoju różnych form dydaktyki chemii, zwłaszcza zadań praktyk

Doktor Józef Markowski

pedagogicznych oraz pomocy dydaktycznych.

Józef Markowski w zakresie dydaktyki chemii współpracował z innymi uczelniami w kraju i zagranicą (Uniwersytet w Ustii nad Łabą, Uniwersytet w Smoleńsku). Reprezentował dydaktykę chemii na konferencjach metodyków biologii, fizyki oraz pedagogiki. Był organizatorem lub współorganizatorem kilku ogólnopolskich konferencji, które poświęcone były kwestiom kształcenia i doksztalcania nauczycieli chemii.

Dr Józef Markowski wraz ze Zdzisławem Czerwcem wydał w 1980 r. skrypt: „Ćwiczenia laboratoryjne z metodyki nauczania chemii” (Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie), jest również współautorem podręcznika „Dydaktyka chemii” (UAM Poznań, 1993 r., red. A. Burewicz, H. Gulińska) oraz autorem licznych komunikatów i artykułów.

Ponadto zajmował się badaniami związanymi z zagadnieniami dwukierunkowego kształcenia pedagogicznego. Dzięki badaniom Józefa Markowskiego na bazie dwukierunkowych studiów fakultatywnych (chemia z biologią), WSP w Częstochowie powołano w 1995 r. Studium Podyplomowe o charakterze interdyscyplinarnym, które przeznaczone było dla absolwentów magisterskich studiów biologicznych i chemicznych.

Dr Markowski zajmował się także opracowaniem źródłowych materiałów dotyczących historii chemii. Szczególnie interesował się postaciami oraz działalnością naukową prof. Ignacego Mościckiego, Jędrzeja Śniadeckiego i Marii Skłodowskiej-Curie. W ramach tej działalności w 1984 r. wygłosił referat poświęcony postaci swego imiennika Józefa Markowskiego (profesora chemii UJ w latach 1810–1829) podczas 200-lecia chemii na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie.

Wśród licznych nagród i odznaczeń, które otrzymał, należy wymienić m.in.: Medal Komisji Edukacji Narodowej otrzymany w 1979 roku, tytuł Zasłużonego Nauczyciela w roku 1992, Medal im. Jana Harabaszeńskiego w roku 1996 oraz Medal Bene Merentibus Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego AJD w Częstochowie.

Dr Józef Markowski był skromnym, dobrym, przyjaznym człowiekiem, rzetelnym, a jednocześnie bardzo wymagającym nauczycielem akademickim oraz egzaminatorem. Należał do osób, które pozostawiły trwałe ślady swojej działalności naukowo-dydaktycznej, będąc wzorem dla kilku pokoleń nauczycieli chemii, którzy mieli szczęście pracować z Nim lub mogli w czasie studiów i szkoleń korzystać z Jego niezmiernie wiedzy w zakresie dydaktyki i metodyki nauczania chemii.

Tomasz Girek

500 LAT EKSLIBRISU POLSKIEGO

*Prezentacja ekslibrisów
w Bibliotece Głównej AJD*

3 października 2016 r. w sali wystawowej Biblioteki Głównej Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie została otwarta wystawa pt. „500 lat ekslibrisu polskiego. Ze zbiorów Biblioteki Głównej AJD w Częstochowie”. Zaprezentowano na niej wybrane kolekcje współczesnych polskich artystów tworzących własnościowe znaki książkowe.

Kolekcja ekslibrisów została zapoczątkowana u schyłku lat osiemdziesiątych XX w. Pierwszą tekę, zawierającą prace Zbigniewa Strzałkowskiego, poświęconą Janowi Pawłowi II, zakupiono w 1989 r. w Bydgoskim Antykwariacie Naukowym. Kolejne zbiory pozyskiwano drogą zakupu oraz darów. Zawierają one ekslibrisy współczesne w formie egzemplarzy luźnych (40 jednostek inwentarzowych), tek i albumów (69 jednostek inwentarzowych). Najczęściej są to grafiki wykonane techniką drzeworytu, miedziorytu i linorytu. Dużą część zbiorów stanowią autorskie teki graficzne z oryginalnymi odbitkami polskich artystów Zdzisława Maja, Zbigniewa Dolatowskiego, Zbigniewa Łuczaka, Wojciecha Jakubowskiego. Ponadto wiele starodruków i druków jasnogórskich zawiera zapiski proveniencyjne, superekslibrisy oraz ekslibrisy.

Wśród zaprezentowanych materiałów znalazły się ekslibrisy artystów wymienionych powyżej oraz: Wojciecha Barylskiego, Włodzimierza Ściegiennego, Teofila Józwiaka, a ponadto twórców należących do: Stowarzyszenia Polskich Artystów Grafików „Ryt”, krakowskiej „Grupy Dziewięciu Grafików” oraz zrzeszonych we Wrocławskiej Grupie Grafików „Rys”.

W gablotach, oprócz szerokiego wachlarza tematycznego ekslibrisów, zwiedzający mogą zobaczyć fragment bogatego księgozbioru nt. historii i rozwoju znaku książkowego w Polsce i na świecie.

Joanna Bochaczek-Trąbska

NOWOŚCI WYDAWNICTWA AJD

Tadeusz Strogosz
Między wojną a modernizacją.
Studia z dziejów Kresów
Południowo-Wschodnich
Rzeczypospolitej w XVII–XVIII wieku
 ISBN 978-83-7455-511-1,
 str. 267, oprawa twarda

W połowie XVII w. Kresy Południowo-Wschodnie Rzeczypospolitej przeżywały okres powstania Chmielnickiego, wojen z sąsiadami, pacyfikacji etc. W historiografii polskiej używa się określenia „okres wojen połowy XVII w.”, natomiast historycy ukraińscy okres zniszczeń nazywają „ruiną”, przesuwając cezurę czasową między ugodą hadziacką a traktatem z Rosją, sankcjonującym ostatecznie podział Ukrainy (tak zwany pokój Grzymułtowski). Niepokoje społeczne i wojny nie zakończyły się bynajmniej na okresie „ruiny”. Dość przypomnieć w tym miejscu nazwisko Semena Paleja, ruchy hajdamackie, koliszczyznę, wojny rosyjsko-tureckie i aneksję Krymu przez Rosję oraz związane z tym stacjonowanie lub przemarsze armii carskiej na prawobrzeżnej Ukrainie. W nauce występuje termin „modernizacja”, którym objęto procesy towarzyszące przekształcaniu się państw i społeczeństw na drodze od feudalizmu do kapitalizmu. Termin ten posiada szerokie znaczenie nie tylko w sensie merytorycznym (czasem dokonuje się dość dowolnej interpretacji koncepcji Maxa Webera lub nawet modernizację rozpatruje się w oderwaniu od teorii niemieckiego socjologa), lecz także terytorialnym, obejmując cały kontynent, a nawet przekraczając granice Europy. Książka przybliży problematykę ukraińską w XVII–XVIII w. i zachęca do podejmowania dalszych badań w tym obszarze. A problemów badawczych jest w tym zakresie rzeczywiście dużo.

Maciej Woźniczka,
Marek Perek (red.),
Niepomyślane – nie do pomyślenia.
Rozpadliny, uskoki i zatory
w tektonice dyskursu filozoficznego
i naukowego
 ISBN 978-83-7455-512-8, str. 488,
 oprawa twarda

Panorama tekstów zgromadzonych w publikacji, a poświęconych „niepomyślanemu” uwidacznia przedmiotową różnorodność oraz pluralizm zastosowanych w nich podejść i trybów badawczych, ufundowanych na wspólnej idei „nieobecnych” składników dyskursów filozoficznych i naukowych, zaświadcza nie tylko o uniwersalnym charakterze tej kategorii, ale też o tym, że ma ona obiecujący potencjał heurystyczny. Potoczne słowo „niepomyślane”, przekute w odpowiednie formy

pojęciowe, okazuje się wydajnym narzędziem w dookreśleniu natury i przejawów tego, co pomyślane w dyskursach naukowych i filozoficznych. Pod pewnymi względami filozoficzne zainteresowanie „niepomyślanym” jest sprofilowaną kontynuacją problematyki negacji: tematu przewodniego wcześniejszego projektu *Negacja – konteksty logiczne, antropologiczne, metafizyczne*, którego rezultatem była jemu poświęcona monografia, wydana przez Wydawnictwo AJD w roku ubiegłym.

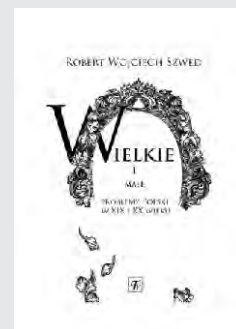
Anna Odrzywolska-Kidawa,
Mikrokosmos „Człowieka
poczciwego” według Mikołaja Reja.
Studia z antropologii kultury
szlachty polskiej XVI w.
Zdrowie – pożywienie – higiena
 ISBN 978-83-7455-490-9,
 str. 618, oprawa twarda

Publikacja dr Anny Odrzywolskiej-Kidawy stanowi pierwszą tak dokładną analizę dzieł Mikołaja Reja z punktu widzenia historii „antropologizującej”. Autorka ograniczyła się wprawdzie do trzech zagadnień: zdrowia, pożywienia i higieny, ale i tak powstało opracowanie bardzo obszerne i szczegółowe. Praca przekonująco przedstawia „inną stronę” życia polskiej szlachty. Jest dziełem niezwykle interesującym, stawiającym ciekawe pytania i dającym ważne odpowiedzi. Wydobywa w sposób właściwy pod względem metodologicznym i merytorycznym badany przez Autorkę problem z tła epoki, nie powielając przy tym istniejących już w polskim piśmiennictwie schematów interpretacyjnych.

KU PAMIĘCI DR. ROBERTA SZWEDA

Nakładem Wydawnictwa „Taurus” ukazała się książka pamiątkowa poświęcona świętej pamięci doktorowi Robertowi W. Szwedowi – prezesowi Polskiego Towarzystwa Historycznego Oddział w Częstochowie (w latach 2005–2014). Robert Szwed był zatrudniony na stanowisku adiunkta w Instytucie Historii Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Członkowie Towarzystwa zapamiętali go jako cenionego historyka i niezapomnianego nauczyciela akademickiego.

Ze spisem treści można zapoznać się pod linkiem
<http://www.pthezest.ajd.czest.pl/>

PIERWSZA NAGRODA DLA NASZEJ STUDENTKI

Bożena Jovičić zdobyła pierwszą nagrodę w konkursie „Ulica Themersonów.”³ Konkurs organizowany jest przez Płocką Galerię Sztuki pod honorowym patronatem Prezydenta Miasta Płocka. Bożena Jovičić jest obecnie studentką drugiego roku studiów drugiego stopnia na kierunku malarstwo w pracowni prowadzonej przez dr. hab. Włodzimierza Karankiewicza i dr. Bartosza Frączka.

Protokół z obrad Jury 3. Konkursu „Ulica Themersonów”:

W obradach Jury wzięli udział:

dr Krzysztof Cichoń – historyk sztuki, krytyk, adiunkt w Katedrze Historii Sztuki Uniwersytetu Łódzkiego – Przewodniczący posiedzenia,

Piotr Naliwajko – artysta malarz, absolwent Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie – Wydział Grafiki,

Adriana Prodeus – historyk sztuki, doktorantka SNS PAN, zastępca dyrektora Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski, kuratorka wystaw, autorka książki *Themersonowie. Szkice biograficzne*,

Artur Przebindowski – artysta malarz, absolwent Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie – Wydział Grafiki,

Alicja Wasilewska – historyk sztuki, krytyk, członek Międzynarodowego Stowarzyszenia Krytyków Sztuki (AICA), dyrektor Płockiej Galerii Sztuki.

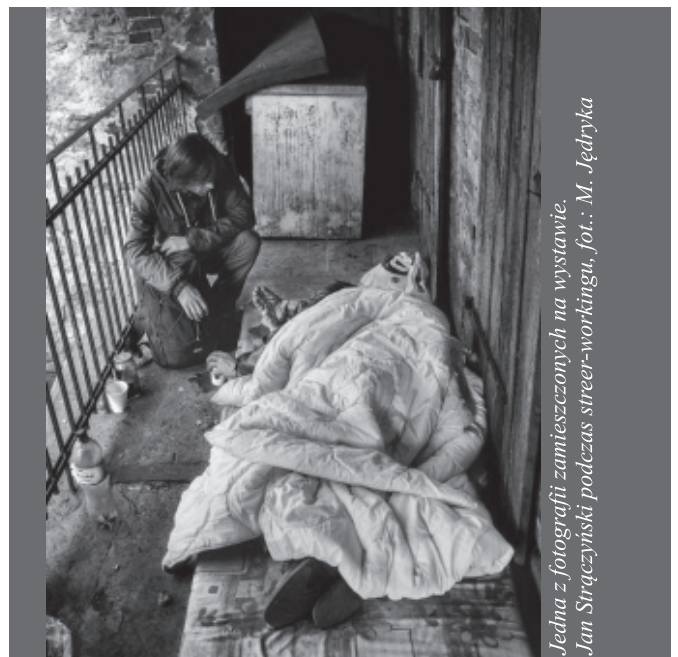
Gratulacje dla Bożeny Jovičić

Obrady Jury oceniającego prace w ramach Konkursu „Ulica Themersonów”, organizowanego przez Płocką Galerię Sztuki, odbyły się 15 lipca 2016 r. w siedzibie Płockiej Galerii Sztuki i poprzedzone były dokonaniem przez jurorów indywidualnym przeglądem prac na podstawie nadesłanych reprodukcji. Wstępna ocena obejmowała wszystkich autorów. Spośród 103 prac, zgłoszonych przez 46 twórców, do kolejnego etapu jury zakwalifikowało 70 prac 41 autorów. W wyniku

STREET WORK – STREET ART. BEZDOMNOŚĆ: SŁOWO. OBRAZ. GEST.

Spojrzenie bezdomności głęboko w oczy, szukać najwłaściwszego rozwiązania, dobrać odpowiednie do danej chwili środki, być wrażliwym na nieodkryte piękno godności ludzkiej. Street work - sztuka pomagania. Street art - pomaganie sztuką. Żyjące obok siebie rzeczywistości dziś stają się jednością. Wystawa „Street work – Street art. Bezdomność: Słowo. Obraz. Gest.”. Fotografie: Marcin Jędryka – absolwent kierunku Praca socjalna na Wydziale Pedagogicznym Akademii im. Jana Długosza, pracownik socjalny w Fundacji Świętego Barnaby, fotograf społeczny, teksty: Jan Strączyński – absolwent kierunku Praca socjalna na Wydziale Pedagogicznym Akademii im. Jana Długosza, streetworker Biura Projektów MOPS w Częstochowie w ramach projektu „Zmieniając dziś, projektujesz lepsze jutro”, nauczyciel akademicki. Opiekun naukowy wystawy: dr hab. Izabela Krasiejko - dyrektor Instytutu Pedagogiki.

Wystawa dostępna do końca grudnia 2016 r. w holu na III piętrze Wydziału Pedagogicznego Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie przy ul. Waszyngtona 4/8. Prezentowane zdjęcia zostały uhonorowane Grand Prix Klimatów Częstochowy 2016.

*Jedna z fotografii zamieszczonych na wystawie.
Jan Strączyński, podczas street-workingu, fot.: M. Jędryka*

obrad, 15 lipca 2016 r. Jury podjęło decyzję o zakwalifikowaniu 42 prac 26 autorów do uczestnictwa w wystawie pokonkursowej. Po podsumowaniu głosów przyznano następujące nagrody:

Pierwsza nagroda – 3000 zł brutto Bożena Jovičić za pracę „Wczoraj nigdy nie odejdzie”,

Druga nagroda – 2000 zł brutto Marcin Dybowski za pracę „Prosta historia I”,

Trzecia nagroda – 1000 zł brutto Alicja Wieczorek za pracę „Wchodzenie po schodach według Cortazara”.

Wyróżnienia honorowe :

Jozef Pilat za pracę „Świadek natury”

Aleksandra Szczodry za pracę „Ta codzienność”

Katarzyna Olejniczak-Drobner za pracę „Stolik dla dwojga”.

W opinii Jury:

Energia, szeroki gest, spontaniczność ujęta w dobitnie zaznaczoną formę kompozycyjną to walory wyróżniające „Wczoraj nigdy nie odejdzie” Bożeny Jovičić. Sposób zastosowania techniki kolażu, który zapewne ucieszyłby Themersonów, zachęca do lektury. A ta prowadzi w krąg znaczeń aktualnych dla zachodzących dziś zmian w kulturze. Tytuł, tekst i dominujący, unieważniający literalne znaczenie kontekst graficzny pracy pani Jovičić wydają się dobrze nawiązywać do przekonania, że jakkolwiek historia, zarówno przeszła jak przyszła, jest najpierw rozpoznawana jako forma. I jako taka daje się formować poprzez wyobraźnię. Warto na pracę spojrzeć jak na niewielką, ale bogato zorkiestrowaną formę muzyczną – z harmonijną, wyraźną zaznaczoną płynnymi łukami linią melodii,

wielokrotnie ważniejszą od wszelkich programowych znaczeń. Warto na nią spojrzeć jak na fantazmat, w jakim ujawnia się wielowymiarowość Ulicy Themersonów.

Druga nagroda dla Marcina Dybowskiego została przyznana za to, że z dużą swobodą, posługując się tradycyjną techniką suchej igły, przedstawił wielowątkową historię delikatnie nawiązującą do swobody graficznej i narracyjnej prac Themersonów. Wbrew tytułowi cyklu: „Proste historie” to, co zostało zarysowane w grafice, układa się w gęstą i wieloznaczną sytuację, wymagającą skupionej, świadomej uwagi, bez której niemożliwe jest poruszanie się po Ulicy Themersonów. Autorowi udało się uniknąć naśladownictwa i zachować własny, rozpoznawalny styl. W pracy widać kilka obszarów zagęszczonych znaczeń, połączonych ze sobą nieregularnym oplotem linii i relacji, które zmuszają do użycia wyobraźni, wbrew utartym nawykom poznawczym i skali.

Trzecia nagroda została przyznana rysunkowi Alicji Wieczorkiewicz „Wchodzenie po schodach według Cortazara” za udane włączenie się w themersonowskie poczucie humoru i za bezpretensjonalne nawiązanie do stylu ilustracji. Sugerowane w tytule wyobrażenie o nigdy niepowstałych themersonowskich ilustracjach do prozy Julio Cortazara wydaje się interesującym sposobem propagowania tradycji Common Room Themersonów i imaginacyjnego miejsca, w którym każdy może spotkać każdego.

Ustalono, że otwarcie wystawy pokonkursowej oraz oficjalne ogłoszenie wyników, a także wręczenie nagród, nastąpi 21 października 2016 roku w Płockiej Galerii Sztuki.

Na tym Jury zakończyło obrady.

PIERWSZE MIEJSCE ZA FOTOREPORTAŻ

14 października w budynku Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia w Katowicach miał miejsce finał VII edycji konkursu fotograficzno-filmowego „Obiektywnie śląskie”. W tym roku odbył się pod hasłem „Śląsk i Muzyka”. Do finału zgłoszono 102 prezentacje, wśród których był fotoreportaż „Ostatki, tradycyjne wodzenie niedźwiedzia” Katarzyny Ledwoń, studentki II r. studiów II stopnia kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych (specjalizacja: fotografia, prowadzący: dr hab. Jerzy Piwowarski, prof. AJD). Przedstawione prace, które stanowiły część materiału przygotowanego jako zestaw dyplomowy, zyskały pozytywną opinię jury i zdobyły I miejsce w swej kategorii (fotoreportaż).

<http://www.obiektywnieslaskie.pl/fotoreportaz/1482/ostatki-tradycyjne-wodzenie-niedzwiedzia>

UROCZYSTE POSIEDZENIE SENATU AKADEMII

23 LISTOPADA 2016 R.

Fot.: M. Makowski

Uroczyste posiedzenie Senatu AJD

Goście uroczystości

Wręczenie medali Komisji Edukacji Narodowej

Profesor Honorowy Akademii im. Jana Długosza Zbigniew Florjańczyk

Wicewojewoda Śląski Mariusz Trepka gratuluje profesorowi Zbigniewowi Florjańczykowi

Nowości Wydawnictwa

